

EDITORIAL

Hola República. Adéu Autonomia?

Vam titular *Els fets d'octubre* el darrer editorial, per valorar uns dies excepcionals, que havien començat el dia 1 amb el referèndum. LA TOSCA hi va dedicar un terç del seu contingut, *tot un còctel d'emocions*, en expressió de la portaveu del PDeCAT, Maria Tarter. A mitjans de mes van empresonar Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, presidents de l'ANC i d'Òmnium. El matí del dijous 26 d'octubre el president de la Generalitat era a punt de convocar eleccions al Parlament, mitjançant una roda de premsa que mai no va celebrar-se: *un dia de bojos*, en paraules de Dionís Guiteras, que estava reunit amb l'executiva d'ERC. L'endemà a la tarda el Parlament va votar la República, i esclatà la joia i la festa a la plaça de Sant Jaume. Aquella mateixa nit s'aplicava l'article 155 de la Constitució espanyola, Rajoy destituïa el govern català i convocava eleccions al Parlament. El primer cap de setmana de la República catalana tothom se'n va anar amb els seus. Ni es va arriar la bandera d'Espanya al Palau de la Generalitat ni cap decret del govern no va ratificar la República. Inaudit! El dilluns es va saber que el president i alguns consellers eren a Brussel·les. La resta del govern va ingressar a la presó pocs dies després. Va semblar que la República havia estat un hola i adéu, mentre l'Estat prenia (encara més) el control de la Generalitat.

Els fets d'octubre han continuat el novembre, incloent-hi una segona aturada general i amb protagonisme dels Comitès de Defensa de la República (la imatge de la carretera de Moià a Collsuspina bloque-

jada per bales de palla és contundent). I l'excepcionalitat es perllongarà, com a mínim, aquest desembre. Som en plena campanya d'unes eleccions «il·legítimes» a què totes les formacions polítiques han decidit presentar-se. El bloc dels partits independentistes, amb diagnòstics i objectius compartits, han decidit anar tots per separat. No és moment d'emetre valoracions sobre si les decisions preses eren les úniques possibles. Alguns responsables del «procés» han afirmat que es va anar massa enllà i que no hi havia prou massa social ni les eines per a controlar el territori en declarar la República. Però el relat de campanya és que la República només ha nascut prematura i que tan sols és qüestió de nodrir-la.

L'estatus de Catalunya i el procés polític han acaparat la major part d'energia social disponible, i és comprensible. Per això ens plau en aquest número donar compte de l'aprovació de la licitació de la nova depuradora de Moià —la inversió econòmica més important d'aquest mandat i des que va començar la crisi ja fa deu anys—. I esperem que altres projectes cabdals, com l'aprovació inicial del POUM de Moià, no s'encallin. Per a nodrir la República caldrà abans recuperar el control de la Generalitat, i tot plegat no serà d'un dia per a l'altre. En poques setmanes, moltes persones han perdut la llibertat i s'ha desfet el fruit de molts esforços col·lectius. Retornar una mica més de normalitat a les administracions locals pot contribuir a equilibrar millor emoció i planificació tot mirant al futur.

ÍNDEX

Editorial	3
De l'1-O al 21-D	5
Dionís Guiteras: «Vam anar molt més enllà ...» <i>E. Vilardell</i>	5
M. Tarter i M. Girbau: «Amb el 21-D ...» <i>J. Clarà, J. Font</i>	8
Alcaldes del Moianès a Brussel·les ... <i>J. Canamasas</i>	10
Acte contra els empresonaments polítics	11
Vida municipal	12
Es licita la nova depuradora de Moià. <i>J. Font</i>	12
Actes i esdeveniments	14
Sant Quirze Safaja presenta la ruta literària ... <i>J. Font</i>	14
Castellcir es va preguntar: «Què en saps ...» <i>F. Rochel</i>	16
Concurs «La qualitat és en el detall»	17
Moianès	17
La cultura emprenedora pren forma ... <i>Consorci Moianès</i>	18
Nous serveis a la comarca. <i>Consell Comarcal</i>	20
Miscel·lània	22
Celebració cinquantenària. <i>Generació '67</i>	22
Sense títol (novembre del 2017). <i>Plade</i>	23
Lletres	24
Versos diversos... <i>B. Fonts</i>	24
Un bassal a Puigsobirà. <i>M. Baqués</i>	25
Les entitats informen	28
Museu de Moià	28
Biblioteca de Moià	30
Inici de curs a l'institut. <i>L. López</i>	32
Conveni amb l'Obra Social «la Caixa». <i>Hospital-Residència</i>	34
Indrets	35
De Moià a Sant Jaume de Galícia a peu (i 4). <i>M. Gutiérrez</i>	35
Una mica d'història	39
Oficis antics, 5. Cambrera: Maria Urpina. <i>R. Portet</i>	39
Publicacions	42
Breus	44
Moviment demogràfic	45
Necrològiques / Sopa de lletres	46
Dades meteorològiques	50

Tall de la carretera de Vic, el 8-N (fot. Dídac Rimoldi)

DE L'1-O AL 21-D

Dionís Guiteras: «Vam anar molt més enllà del que ens havíem compromès»

Elvira Vilardell

Dionís Guiteras (fot. E. Vilardell)

Catalunya viu des del propassat 1 d'octubre una escalada de tensions permanent entre el Govern català i l'Estat espanyol. L'actuació policial el dia del referèndum, la mobilització tenaç de la ciutadania i l'immobilisme de l'executiu de Mariano Rajoy van fer prémer l'accelerador cap a la proclamació de la República catalana. Una proclamació que va conduir a l'aplicació de l'article 155 i a l'empresonament de la meitat del Govern. Dionís Guiteras, alcalde de Moià i membre de l'executiva d'ERC, ha viscut des de dins l'agitació d'aquests moments. Ho explica a LA TOSCA.

«Dia de bojos.» Guiteras defineix amb aquesta expressió les hores prèvies a la declaració d'independència del 27 d'octubre. Unes hores en què es va passar d'una possible convocatòria d'eleccions per part de Carles Puigdemont a la proclamació de la República catalana. La

contrarellotge va començar el 26 al migdia quan, trencat el full de ruta previst, el president de la Generalitat obria la porta a uns comicis davant la imminent aplicació de l'article 155 de la Constitució. La notícia saltava just abans que comencés la reunió de l'executiva d'Esquerra Republicana, de la qual l'alcalde de Moià forma part. Després d'hores de debat, la trobada dels republicans va acabar amb un missatge clar: si el cap de l'executiu català convocava eleccions, ERC sortia del Govern.

«Nosaltres teníem l'obligació de sostenir una posició ferma; així que vam creure que ens havíem de plantar», explica Guiteras a la revista LA TOSCA. Ara bé, aquesta decisió va ser clau en el canvi de postura de Puigdemont? «Això ja no ho sé. El que sí que em consta és que rebia pressions de tots els àmbits. Estar en la seva posició tampoc no devia ser fàcil», puntualitza l'alcalde de Moià. Fos com fos, la mateixa tarda d'aquell dijous «de bojos», el president de la Generalitat descartava de totes totes convocar eleccions i emplaçava el Parlament a determinar com respondre la intervenció de l'autonomia.

Després de vint-i-quatre hores de confusió, trucades entre partits i declaracions a corre-cuita, el divendres 27 d'octubre el Parlament proclamava, finalment, la independència de Catalunya amb setanta vots a favor —dos menys dels previstos—, deu en contra i dos en blanc. «Va ser brutal. Portàvem molts i molts anys dient que volíem arribar fins aquí», relata Guiteras, que va viure el moment des de la cambra catalana, juntament amb companys de partit i membres d'altres formacions. «Jo

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix, Elvira Vilardell
Administració: Eduard Gómez
Impressió: Winihard Gràfics, Moià
Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

veia el president, el vice-president, els consellers i conselleres a un metre, metre i mig, molts d'ells amics meus, i sabia perfectament que les seves cares reflectien allò que sentien emocionalment. Per un cantó, la satisfacció d'un objectiu complert amb escreix. I per l'altre, la responsabilitat que també assumien personalment a l'hora de prendre aquesta decisió. Van ser tots uns valents.»

En aquest sentit, l'alcalde de Moià apunta que «vam anar molt més enllà del

Les eleccions «imposades»

Precisament, una de les darreres accions de Mariano Rajoy que ha obligat els partits a improvisar ha estat la convocatòria d'eleccions a Catalunya el 21 de desembre, sobretot tenint en compte que una part del Govern és a la presó i l'altre a Brussel·les arran de la declaració d'independència. En un primer moment, es va posar damunt la taula la possibilitat de constituir una llista única amb les forces favorables a la República. Una opció que

21 de desembre comptarem «sís» i comptarem «nos». L'error que hi va haver el 27 de setembre és que als comuns no se'ls va comptar en un lloc ni en un altre. L'única manera que se sumin a nosaltres és tenir un projecte transversal.»

Guiteras creu que augmentar la majoria independentista aconseguida en les passades eleccions —72 diputats (47,8% dels vots)— és clau de cara a la Unió Europea: «Hem de ser valents i admetre que també cal que la comunitat internacional

nosaltres tinguem unes estructures d'estat i la força legítima. Si intentem tirar la república endavant enfront d'un estat que no vol escoltar i que actua de manera opressiva vol dir que anem cap a un conflicte. I la societat catalana no ha estat mai partidària de conflictes violents. Primer, perquè som gent pacífica i, a més, no tenim les eines per a guanyar-lo. Per tant, assumim-ho d'una vegada i intentem que tots aquests passos que fem, siguin més lents o més ràpids, vagin lligats a l'opinió internacional.»

Guiteras i el diputat de Junts pel Sí Eduardo Reyes, en un acte informatiu, el 24 d'octubre

que ens havíem compromès», ja que el programa electoral de Junts pel Sí no deia literalment que es proclamaria la República. I és que Guiteras defensa que, si bé hi ha hagut moltes hores de negociacions i planificació, també hi ha hagut un punt d'espontaneïtat: «No hi ha cap revolució que estigui feta amb un document Excel que et digui què passarà. Quan estàs fent un embat a un Estat com l'espanyol, la improvisació és imprescindible. És acció-reacció, moviment de peça a moviment de peça.»

no prosperà després que ERC es negués a repetir la fórmula de Junts pel Sí.

«La república ha nascut molt abans del part natural, ha sortit forçada per la situació i la tenim a la incubadora. No es pot valdre per si mateixa, però ja la tenim. Per tant, el que cal ara és trobar la manera d'ampliar la majoria per a poder anar paixent la república i que es pugui desenvolupar. Que els comuns, la CUP, ERC i el PDeCAT acceptin un programa de mínims, eixampla molt més», argumenta l'alcalde de Moià, que afegeix: «El

Guiteras, amb altres batlles, després de la «proclamació» de la República (fot. David Ramos)

ens reconegui. Hem aconseguit una gran victòria, però no la definitiva. I aquesta és que ens puguem comptar tots i que siaguem més dels que vam ser».

La comunitat internacional

Des de la repressió policial de l'1 d'octubre que la UE ha estat acusada de «mirar cap a una altra banda». Tot i això, l'alcalde de Moià té clar el seu paper cabdal. «Poder desconnectar-nos definitivament d'Espanya passa per la Unió Europea i la diplomàcia internacional. No n'hi ha prou que

Així, doncs, Guiteras tanca definitiva-ment la porta a una possible entesa amb l'executiu del PP. És més, veu gairebé impossible que es pugui arribar mai a un acord amb el govern de l'Estat encara que el dirigeixi una altra formació. «El marc mental espanyol i de l'Estat condiciona absolutament el posicionament dels partits polítics espanyols. Mai no hi haurà una majoria disposada a acceptar de bon grat unes eleccions per a dirimir si Catalunya vol o no ser un estat. Per tant, sortim d'aquest marc.»

Maria Tarter i Montserrat Girbau: «Amb el 21-D hem d'implementar la República»

Jaume Clarà, Josep Font

Diuenge 19 de novembre. Fa dos dies que s'han tancat les llistes per a les eleccions del 21-D. L'independentisme s'hi presenta amb tres candidatures: Junts per Catalunya, la llista del President (amb Eduard Sánchez, alcalde de Calders, en el número 48), Esquerra Republicana (amb Ramon Vilar, ex-alcalde de Santa Maria d'Oló, com a 43) i la CUP (que presenta l'ex-batlle de Monistrol de Calders, Ramon Vancells, en la setena posició). Per tal de valorar la situació política ens reunim amb dues de les regidores del PDeCAT a l'Ajuntament de Moià, Maria Tarter (ahora membre del Consell Nacional del partit) i Montserrat Girbau.

«Les urnes del 21-D ens han de servir per a posar en el seu lloc un govern, elegit de manera legítima, que ens van

treure il·lícitament amb l'aplicació de l'article 155. Amb el 21-D hem d'implementar la República.» Amb aquesta contundència s'expressa la Maria, que és complementada per la Montserrat en afirmar que «en aquestes eleccions, o tries partits independentistes —JuntsxCat, ERC, CUP— o tries partits unionistes, no hi ha altres opcions».

Totes dues consideren que les eleccions convocades pel president del govern espanyol, Mariano Rajoy, «són completament il·legítimes», però que cal aprofitar aquestes urnes, «que ells no podran dir mai que són il·legals o que no tenen garanties», per a legitimar l'opció independentista. «Amb el 50% de vots s'esvairan dubtes a nivell internacional.»

Preguntades sobre la impossibilitat d'haver aconseguit la llista unitària per la qual tanta gent es va pronunciar, asseguren que el PDeCAT era partidari d'una «llista de país, plenament transversal, la llista del Sí», que inclogués des de l'espai polític del seu partit fins a la CUP. Havent vist que això no era possible, afirmen que la seva formació tampoc no era partidària de repetir uns Junts pel Sí i s'acullen a l'argument que «cadascú a la seva, intentant no perdre ni un vot d'allà on pugui abraçar», acabaran aconseguint que les opcions independentistes assoleixin no solament la majoria absoluta en nombre d'escons sinó també en vots.

Durant la conversa, rememorem alguns dels principals episodis que ha viscut el nostre país durant els darrers mesos. En recordar el referèndum de l'1-O, Maria Tarter no pot deixar d'emocionar-se en parlar de la il·lusió i la resposta de la gent: «Va ser un còctel d'emocions

brutal», sentència. Sobretot quan es va produir la primera falsa alarma que venien forces policials a emportar-se'n les urnes i tots els responsables del centre de votació situat a l'escola Josep Orriols es van reunir per veure què feien: «Estàvem tots els responsables en una sala amb el Di-nónís, i diem, "què fem?" Hem de sortir a dir-ho i que cadascú decideixi què fa, si es queda o se'n va. Jo vaig anar a dir-ho a la sala que tenia assignada i tothom es va aixecar: "Anem a fora i no entraran." I això que ja havien vist les imatges de les càrregues policials. Van fer entrar tota la gent gran i es va fer marxar els nens. Va ser una falsa alarma, però van ser uns moments bruts.»

Dos dies després va arribar l'aturada de país del 3-O, amb una gran repercussió. Després la proclamació suspesa. I finalment la proclamació del 27 d'octubre. Uns dies que es van viure de manera estranya. «Nosaltres estàvem a Barcelona el dia de la proclamació, el divendres, primer al passeig Picasso i després a la plaça de Sant Jaume, fins que ens van enviar cap a casa. I l'endemà l'ANC envia un whatsapp dient que passem un bon cap de setmana, que anem al teatre, al cinema, a passejar, etc., perquè hem de

recuperar forces... D'entrada et quedés parat, però després ho vas entenent, sobretot si hi havia amenaces. Entenem que el Govern va prendre la decisió per protegir la ciutadania.»

No volem concloure la conversa sense preguntar per com ha afectat la situació política en la governança municipal del dia a dia a Moià, tenint en compte que l'activitat municipal s'ha reduït moltíssim. Segons Maria Tarter, «aplicant el 155, amb gent a la presó, amb aquesta repressió, no podíem continuar debatent mocions com si res». Per això, l'opció del PDeCAT va ser que es retiressin de l'ordre del dia els punts que podien esperar, però sí tirar endavant tot el que fos urgent. «L'ajuntament no a perdut cap euro per no haver fet el ple quan tocava», conclou.

I preguntades per si un dels efectes no desitjats del procés és que, com a reacció, s'hagi incrementat, també a Moià, el nombre de persones que s'identifiquen amb l'unionisme, responen: «Sí, no diríem que l'unionisme s'hagi incrementat, però sí que s'ha visualitzat. Hi ha gent que ens ha dit que no votava mai en les eleccions al Parlament i que en aquesta ocasió sí que hi aniria.» El 21-D ho podrem comprovar.

M. Tarter i M. Girbau (fot. J. Font)

Bales de cereal, tallant la carretera de Vic durant l'aturada general del 8 de novembre

Alcaldes del Moianès a Brussel·les per protestar pels presos polítics

Josep Canamasas

El dimarts 7 de novembre del 2017, prop de dos-cents alcaldes i alcaldesses de Catalunya es van dirigir a Brussel·les per protestar pels presos polítics, internacionalitzar el conflicte entre Catalunya i Espanya, demanar a Europa que hi prengui part i, sobretot, per donar suport al govern a l'exili. De la nostra comarca hi van anar tres alcaldes: Anna Guixà Fisas, de Sant Quirze Safaja; Eduard Sánchez Campoy, de Calders, i Enric Güell Sabata, de Santa Maria d'Oló. Aquest últim és qui ens ha explicat com va anar la jornada.

L'avió va sortir de Barcelona a tres quarts de nou del matí i va arribar a Brussel·les a les onze. A l'aeroport els esperaven quatre autocars que els van portar fins a la plaça Schumann, on hi ha les institucions europees. Amb la plaça plena de periodistes, es va fer la manifestació amb alguns parlaments i l'acte va acabar amb el cant dels Segadors. A la mateixa hora i al mateix lloc hi va haver també una petita concentració, bàsicament de dones, a favor de la unitat d'Espanya, amb els crits de «Viva España».

Pels volts de la una es van dirigir a la Grand-Place, on els alcaldes van aprofitar el moment per a fer-se fotografies per comarques: els del Moianès, a més, se'n van fer amb els del Bages. A tres quarts de tres van dinar cadascú pel seu compte. Com que no hi havia gaire temps, van haver de conformar-se amb un plat combinat.

A les quatre de la tarda es van dirigir a l'Auditori del Museu de Belles Arts, centre Bozar. A l'entrada els demanaven l'acreditació corresponent. En principi, aquest acte estava previst fer-lo amb parlamen-

taris europeus i no s'esperava la visita del president. Només d'entrar, però, ja van veure que la primera fila estava reservada amb la lletra P, i quatre seients més amb la C. La segona fila estava reservada per a parlamentaris flamencs, i la resta, a alcaldes. Fins que no va entrar el president, tothom es feia fotografies, fins al punt que els organitzadors els van haver de cridar a l'ordre.

Finalment, a un quart de sis, per una porta lateral, va entrar Puigdemont —molt protegit per quatre guàrdies de seguretat, segons l'alcalde d'Oló— i els quatre consellers. Es van fer els discursos i pràcticament no van parlar amb els alcaldes, només amb la presidenta de l'Associació de Municipis per la Independència, Neus Lloveras, i amb el president de l'Associació Catalana de Municipis, Miquel Buch. L'acte es va acabar a dos quarts de set del vespre.

Abans de tornar a l'aeroport van tenir una hora per a comprar algun record; la majoria ho van fer a la Grand-Place. Després de prendre un entrepà al mateix aeroport, a tres quarts d'onze van sortir cap a Barcelona, on van arribar a la una de la nit. La sorpresa del dia va ser que, mentre que a Barcelona s'havien de facturar els bastons de batlle col·locats dins unes bosses similars a les dels pals de golf, a Brussel·les cada batlle va poder portar el seu bastó a l'avió.

Totes les despeses del viatge (desplaçament, dietes...) van anar a càrrec de cadascú.

Segons Enric Güell, va ser una jornada inoblidable, però alhora estranya, ja que no està acostumat a anar amb avió i no portar equipatge.

Anna Guixà (PDeCAT), Enric Güell (ERC) i Eduard Sánchez (PDeCAT), a Brussel·les.

Acte contra els empresonaments polítics

El dijous 2 de novembre, unes sis-centes persones van participar en una concentració a la plaça de Sant Sebastià de Moià, a favor de la llibertat dels membres del Govern de la Generalitat empresonats o a l'exili, així com de la dels Jordis

Sánchez i Cuixart, presidents de l'ANC i Òmnium. Va ser un dels nombrosos actes en què van participar els moianesencs, que també van fer via cap a Barcelona sempre que van ser convocats a les manifestacions de protesta.

Concentració del 2 de novembre a Moià (fot. Xavier Rius)

VIDA MUNICIPAL

Es licita la nova depuradora de Moià

Josep Font

Depuradora de Moià (fot. J. Font)

Aquesta tardor l'activitat dels plens de l'Ajuntament de Moià s'ha ressentit de les circumstàncies excepcionals que viu la política catalana. S'han anul·lat plens i, en algun cas, s'han tractat només aquells temes que no admetien demora.

En el ple del 25 d'octubre es va aprovar la licitació de la nova estació depuradora d'aigües residuals —en endavant, EDAR— per a la redacció del projecte executiu i de les obres, que es farà amb una sola contractació conjunta. La nova depuradora, doncs, segueix les previsions i el ritme que l'alcalde, Dionís Guiteras, havia anunciat a LA TOSCA.

La licitació es va aprovar per unanimitat, una vegada desestimades les al·legacions que havien presentat tant el col·lectiu Quatre Gats del Moianès com El Fanal. Les al·legacions qüestionaven l'interès públic del projecte. Amb una previsió de cabal de 3.250 m³/dia per a la nova depuradora, el projecte preveu un increment del 60% de les aportacions de l'Escorxador Comarcal.

A les al·legacions del col·lectiu Quatre Gats del Moianès, a més de posar en entredit com s'havien fet els càlculs i les previsions, s'afirmava que «més enllà d'uns o altres càlculs, el moll de l'os és que es dona per fet que l'Escorxador Comarcal del Moianès, S.A., podrà abocar fins a 489,80 m³/dia a la nova EDAR Municipal» i que «fa un any que, incomplint greument i de forma unilateral el contracte pel qual va privatitzar-se, l'escorxador va deixar de sacrificar bestiar boví i oví amb gran perjudici per als ramaders i carnisers de la comarca».

El projecte futur de l'escorxador és arribar a sacrificar 3.000 porcs al dia, cosa que, en opinió d'aquest col·lectiu moianesenc, «no aportaria cap benefici al bé comú de la població de la comarca, sinó tot al contrari». Es conclou, doncs, «que les desmesurades necessitats de subministrament i l'enorme volum d'aigües residuals que es derivarien de l'aprovació de la modificació substancial de l'autorització ambiental són inassumibles per a Moià».

Per tal de valorar aquestes al·legacions, l'ajuntament va demanar sengles informes a un enginyer tècnic i a l'arquitecte municipal, en les quals es defensava l'interès públic del projecte i es plantejava que «en l'actualitat la instal·lació no permet l'eliminació de nutrients i, a més, la capacitat de tractament es veu superada de forma reiterada pel cabal d'entrada. Aquest fet obliga a plantejar una ampliació de l'EDAR que inclogui una remodelació del tractament biològic» i que l'escrit d'al·legacions «no qüestiona la necessitat d'una nova depuradora».

Un decret d'alcaldia de 22 de setembre va desestimar, finalment, les al·legacions presentades..

No reciclar llaunes brics i plàstics provoca:

Esgotament dels recursos naturals

Despesa d'energia

Permanència de residus en el medi ambient

Ja no hi ha temps per a les excuses. Ja no hi ha temps per no reciclar.
A Catalunya, encara reciclem molts menys residus que els que generem.
Un desequilibri que pots combatre separant correctament els teus envasos de plàstic, llaunes i brics i dipositant-los al contenidor groc, o a través del sistema de recollida selectiva del teu municipi.

RECICLA LLAUNES, BRICS
I PLÀSTICS AL GROC

ecoembes
El punt de l'embornament

Generalitat
de Catalunya

ACTES I ESDEVENIMENTS

Sant Quirze Safaja presenta la ruta literària Màrius Torres

Josep Font

El diumenge 12 de desembre es va presentar la ruta literària Màrius Torres, amb una visita guiada per Margarida Prats i Salvador Escudé, autors d'edicions antològiques de la seva poesia. A l'inici de l'acte es va distribuir una publicació de 24 pàgines que complementa la ruta al sanatori de Puig d'Olena, Mas Blanc i, finalment, la pujada i el cementiri de Sant Quirze.

Anna Guixà, alcaldessa de Sant Quirze Safaja, va assenyalar que la visita guiada era un dels actes principals del 75è aniversari de la mort d'un poeta a qui es considera lleidatà i no tant del Moianès, que és precisament el lloc on desenvolupa la major part de la seva obra, en els anys que va estar tractant-se de la tuberculosi a Puig d'Olena. Margarida Prats va afirmar que Torres va venir al Moianès essent «un metge que escrivia» i que va ser a Sant Quirze on es convertí en un «poeta que també era metge».

Al sanatori es va poder visitar la sala d'estar, que manté el mobiliari de l'època i

el piano que Torres tocava. També la seva habitació i la sala mèdica, amb aparells mèdics històrics. Al Mas Blanc, lloc on el poeta va fer llargues estades acabada la guerra civil i on se sentia més a recer que a Puig d'Olena —a més de la malaltia que el consumia, el sanatori era freqüentat per militars, i bona part de la seva família s'havia hagut d'exiliar—, es va poder veure la llar de foc del menjador, a la qual fa referència algun escrit del poeta.

La quarantena d'assistents a la visita eren majoritàriament del món literari o bé metges, i vinguts de diferents punts de Catalunya. La poca presència de moianencs reforça la idea expressada per l'alcaldessa Guixà en el sentit que cal reivindicar Màrius Torres com a figura del Moianès. Com a anècdota, va llegir un poema de Torres la seva traductora al rus, Olga Nikolaeva, col·lega de la moianesa Montserrat Galofré a la Universitat de Sant Petersburg, on aquesta darrera impartí docència de català durant quatre anys.

O. Nikolaeva, M. Galofré, S. Escudé i M. Prats (fot. J. Font)

Informació exigida per l'OM ECC/2316/2015: Compte Family
CaixaBank està adherit al Fons de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit que preveu el Reial decret 162/2011, de 14 d'octubre. L'import garantit té com a límit 100.000 euros per dipositant en cada entitat de crèdit.

1 / 6

Aquesta xifra indica el risc del producte; 1/6 indica el risc més baix i 6/6, el més alt.

Porta'ns la nòmina
i viu el millor futbol
aquesta temporada...
i la següent

Family Futbol

beIN CONNECT

Patrocinador de
l'Equip Olímpic

CaixaBank

Treu tot el partit de la nòmina a CaixaBank: **aconsegueix dues temporades de beIN CONNECT** i viu en família el millor futbol nacional i internacional, en directe i a la carta, en format HD i des de qualsevol dispositiu. **Aprofita tots els avantatges de formar part de la gran família del futbol.**

1. Promoció vàlida fins al 29.12.2017 o fins que se n'hagin esgotat les existències (7.500 unitats). Per a domiciliacions noves de nòmina amb un import mínim de 600 €/mes, domiciliació de tres rebuts i tres compres amb targeta al trimestre, i amb 12 mesos de permanència d'aquestes condicions i 36 mesos addicionals com a client. La promoció té la consideració de remuneració en espècie, subjecta a ingressos a compte segons la normativa fiscal vigent. Aquesta promoció consisteix en una subscripció a la plataforma OTT beIN CONNECT fins al 31-7-2019. Promoció vàlida només per a clients nous de la plataforma. En cas d'incompliment, es cobrarà una penalització de 240 €. No acumulable a altres promocions de domiciliació de nòmina que s'hagin fet després de l'1-1-2016. No hi ha reintroduït en efectiu. 2. El compte té una tarifa de 0 €/mes, sempre que el client tingui la nòmina domiciliada a l'entitat amb un import mínim de 600 €, pagui tres rebuts al trimestre o faci tres pagaments amb targeta al trimestre i utilitzi exclusivament els canals electrònics per a les operacions següents: pagament de rebuts i impostos, reintegraments d'efectiu, traspàs i transferències, sol·licitud de taborari i consultes de posició, saldo o extracte. NRE: 2085-201709681

Castellcir es va preguntar: «Què en saps, del Moianès?»

Francesc Rochel i Vara

Els dissabtes 28 d'octubre i 4 de novembre i organitzades per l'Ajuntament de Castellcir es varen celebrar unes sessions informatives per a aprofundir en el coneixement de la nostra comarca, el Moianès. La raó principal de la seva organització va ser fer arribar als vilatans informació del territori des de diferents continguts: entorn natural, flora i fauna, història i serveis.

En la primera sessió, Montse Clapers, amb el suport de fotografies, ens va il·lustrar sobre la vegetació, fauna i territori de la comarca, i Jaume Clarà ens va proposar de fer un recorregut pels orígens de la comarca i la seva evolució demogràfica, cultural, industrial i comercial.

En la segona sessió, tant Marta Purí com Glòria Mascaró ens van il·lustrar, amb molt detall, sobre els diferents serveis del Consell Comarcal, així com sobre el canvi de passar de Consorci del Moianès a Consell Comarcal del Moianès. També ens van parlar, en clau de futur, de possibles projectes en diferents camps.

Tant la primera com la segona trobada van ser molt relaxants i participades pels assistents, amb preguntes i propostes. Ens fem ressò d'un suggeriment que va sorgir espontàniament tot parlant amb Montse Clapés. Es tractaria de poder fer arribar o engrandir el coneixement del territori en tots els possibles continguts al col·lectiu escolar. Cal que el Consell Comarcal i com a proposta en prengui nota i contempli la possibilitat de dotar una partida pressupostària per a fer aquesta feina divulgativa. Tenim les persones i les entitats adients compromeses amb el territori de la nostra comarca.

Des de Castellcir hem fet una humil aportació a la divulgació per a conèixer una mica més la comarca. Tots els ajuntaments poden recollir el testimoni per a fer el mateix i, dins les possibilitats de cada consistori, fer aquesta tasca de difusió. Al marge de tota la feina feta, mai no és sobrer el fet d'insistir en la divulgació i informació.

Aprofitem l'avinentsa per a donar les gràcies de tot cor als quatre conferenciantes i també al públic assistent, així com a les entitats que representaven: El Fanal, Modilianum, EAP Moià-Castellterçol i Consell Comarcal del Moianès.

La Montse Clapers, en un correu electrònic ens va fer arribar una frase que resumeix molt bé l'esperit de l'organització: «Endavant amb les activitats per a fer conèixer el Moianès.» Cal recollir aquest repte i fer-lo nostre: saber de la nostra comarca ens en fa més propers.

Aprofitem l'avinentsa d'aquest article per a fer una ressenya d'un llibre escrit per Martí Tantiñà (Castellcir), el títol del qual escau molt bé a tot el que hem tractat: *Extraordinari Moianès*. Ha estat editat per Winihard Gràfics S.L. En les seves 250 pàgines hi podreu trobar molt material gràfic de la vida personal i també d'indrets

del Moianès. El llibre és un bon resum de vivències en relació a la vida familiar, la història i les tradicions, emmarcades en un bon període d'anys, del 1930 al 2016. Va acompanyat d'un mapa amb indicacions de diferents indrets. En el llibre hi trobareu la toponímia popular de xaragalls, rieres, camins, senders, molins, brolladors, fonts, rieres, embassaments, etc.

En Martí en va fer arribar un exemplar a cada ajuntament del Moianès i, com diu en alguna de les seves dedicatòries: «Gaudiu-ne com jo he gaudit escrivint-lo.» La fotografia de la pàgina anterior reflecteix molta història: tres fills, dues filles, els mapes volguts i treballats, i el llibre, tot en un petit racó, però amb molts anys de treball, estimació i dedicació.

Per a més informació podeu adreçar-vos al *Full d'Informació Local* de Castellcir, especial d'estiu, núm. 236, apartat núm. 7.

El llibre de Martí Tantiñà, al costat d'una foto familiar i un plànol de la comarca (fot. F. Rochel)

CONCURS «La qualitat és en el detall»

FORMATGES MONTBRÚ

On és aquest element decoratiu?

Mai l'edifici que l'acull havia vist tanta gentada -tant de nit com de dia-

Entre els que identifiqueu correctament on es troba aquest element del poble de Moià farem el sorteig d'un formatge de Montbrú.

Envieu la resposta a latosca@latosca.cat, indicant nom, cognoms i número de telèfon).

El formatge del Moianès

www.montbru.com

Concurs anterior: barana del monument a Rafel Casanova, a la plaça de l'Hospital. Guanyadora: Àngels Vilalta Rovira.

MOIANÈS

La cultura emprenedora pren forma a les escoles del Moianès

Consorci del Moianès

El projecte Cultura Emprenedora a l'Escola (CUEME), impulsat per la Diputació de Barcelona i promogut pel Consorci i els ajuntaments del Moianès, ja compta amb tres edicions anteriors (cursos 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017), que han estat molt ben valorades per les escoles i els alumnes participants. Enguany, per a aquest curs 2017-2018, el projecte ha arrencat ja a les escoles Josep Orriols i Roca de Moià amb quaranta-set alumnes participants de 5è, a l'IE Ramona Calvet Picas de Castellarçol amb vint-i-dos alumnes també de 5è, i a l'Escola de Colluspina amb deu alumnes de 3r, 4t i 5è de primària.

La finalitat d'aquest projecte és que els alumnes adquireixin l'esperit emprenedor com a una competència clau que els pot ser molt útil al llarg de la vida. Durant el curs escolar, i en diferents sessions, els alumnes treballaran de manera teòrico-pràctica les diferents formes jurídiques, fins a poder crear una cooperativa,

donar-la d'alta i vendre els seus productes, posant en pràctica els valors de l'emprenedoria i el treball d'empresa.

Paral·lelament, però, a la creació i gestió de la cooperativa es treballa també el desenvolupament de les capacitats, habilitats i valors vinculats a l'emprenedoria: l'autonomia i iniciativa personal, la creativitat, la responsabilitat, la presa de decisions, la flexibilitat i la perseverança, la recerca i aprofitament de recursos, el treball col·laboratiu i el treball en equip, entre altres aspectes.

També s'assoleixen les competències d'aquesta etapa educativa, vinculant-les a l'esmentat projecte: competència social, lingüística, matemàtica, digital i tractament de la informació, cultural i artística, etc.

És, doncs, un projecte molt complet a nivell educatiu i amb molt bona acceptació tant per les escoles que l'implanten com pels alumnes participants, que enguany són setanta-nou.

Participants en una sessió del CUEME (fot. Consorci del Moianès)

Servei d'Ocupació
de Catalunya

NOU!

FORMACIÓ OCUPACIONAL AL MOIANÈS

ADREÇADA PRIORITÀRIAMENT A PERSONES TREBALLADORES EN SITUACIÓ D'ATUR

OPERACIONS AUXILIARS DE SERVEIS ADMINISTRATIU I GENERALS

ADGG0408 - Certificat de professionalitat de nivell 1
470 hores (inclou 40 hores de pràctiques)

Horari: de dilluns a divendres de 9 del matí a 2 del migdia
Calendari: del 18 de desembre de 2017 al 11 de maig de 2018
Lloc: Can Carner de Moià

Requisits d'accés: disposar d'estudis bàsics

ORGANITZACIÓ I GESTIÓ DE MAGATZEMS

COML0309 - Certificat de professionalitat de nivell 3
400 hores (inclou 80 hores de pràctiques)

Horari: de dilluns a divendres de 4 de la tarda a 8 del vespre
Calendari: del 15 de gener al 15 de maig de 2018
Lloc: Can Carner de Moià

Requisits d'accés: estar en disposició del títol de batxillerat o equivalent

ANGLÈS GESTIÓ COMERCIAL (ADGX01-6)

240 hores

Horari: de dilluns a divendres de 9 del matí a les 2 del migdia
Calendari: del 21 de maig al 25 de juliol de 2018
Lloc: Can Carner de Moià

Requisits d'accés:

- títol de BUP o FP I branca administrativa
- experiència laboral en secretariat i/o administratiu comercial
- disposar de formació en anglès

Consorci del Moianès

www.consorcidelmoianes.cat

93.830.14.18

Joies, 11-13 08180 MOIÀ

som@consorcidelmoianes.cat

INFORMA-TE'N!

Can Carner - c/ Joies, 11-13 Moià

Nous serveis a la comarca

Consell Comarcal del Moianès

Al servei de les persones

Des de l'Àrea de Serveis a les Persones del Consell Comarcal s'han posat en funcionament els següents nous serveis al territori:

- *Servei d'acolliment de persones novingudes al Moianès* per a realitzar la primera acollida, gestionar mòduls formatius, informació en matèria d'estrangeria i seguiment i supervisió de les demandes.

- *Serveis especialitzats de serveis socials:*

El Servei d'Atenció a la Infància i Adolescència per a atendre els infants i adolescents i les seves famílies que es trobin en situació vulnerable.

El Servei d'Intervenció Socioeducativa per a poder oferir recursos socioeducatius no residencials per a infants i adolescents en risc. El seu objectiu és estimular i potenciar l'estructuració i el desenvolupament de la personalitat, la socialització, l'adquisició d'aprenentatges bàsics i l'esbarjo.

El Servei d'Intermediació pels Deutes de l'Habitatge (SIDH) per a poder atendre les persones del Moianès amb problemes de pagament dels préstecs hipotecaris dels seus habitatge habituals.

El Servei d'Informació i Atenció a la Dona (SIAD) per a oferir-los orientació psicològica i servei d'assessorament jurídic.

Des de l'Àrea d'Ensenyament s'han iniciat els espais *Edu.moianès* per als alumnes de sis a dotze anys als municipis de Sant Quirze Safaja, Castellterçol, l'Estany, Monistrol de Calders, Castellcir, Santa Maria d'Oló i Moià.

S'ha iniciat el curs de proves d'accés a grau superior, amb deu alumnes.

Durant el curs escolar, el Consell Comarcal ha atorgat ajudes de menjador per un import total de 91.047 euros.

S'han publicat les bases que regulen la convocatòria d'atorgament d'ajuts econòmics per al transport adaptat. La convocatòria està oberta del 20 de novembre al 4 de desembre.

Taula participativa de #FEMMOIANESJOVE, a Can Carner (fot. Consell Comarcal)

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg
Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Des de l'Àrea d'Igualtat s'està treballant amb tots els professionals de salut, seguretat, serveis socials, ensenyament, joventut, infància i adolescència per a elaborar el protocol per a l'abordatge de la violència masclista. En la primera sessió, realitzada el 14 de novembre, hi van participar més de vint professionals.

S'estan impartint dos mòduls de formació específica per a persones migrades empadronades al Moianès, que ha de permetre l'expedició de certificats amb validesa legal, per tal de facilitar els tràmits de documentació: un de coneixement de la societat catalana i el seu marc jurídic (a Moià, amb divuit alumnes) i l'altre sobre coneixement de l'entorn laboral a Catalunya (a Castellterçol, amb vuit alumnes).

En l'àmbit de joventut s'estan realitzant les taules participatives #FEMMOIANESJOVE, amb els joves de dotze a trenta anys, per a poder identificar necessitats de cara a elaborar el Pla Jove Comarcal del Moianès.

Al servei dels ajuntaments

Des de l'Àrea de Territori aquest mes de desembre es posa en funcionament un nou servei adreçat als ajuntaments, l'Oficina de Serveis Tècnics del Moianès (OSTEM), que comporta la prestació de manera conjunta d'arquitectes i enginyers

municipals. La posada en funcionament d'aquest servei ha de comportar estalvis econòmics per als municipis i una millora en la prestació de serveis.

Durant el mes d'octubre s'ha elaborat el protocol de coordinació del servei de transport i menjador escolar gestionats pel Consell Comarcal del Moianès davant de situacions de risc per afectació de la xarxa viària (neu, vent, accidents, etc.).

Des del dia 3 de juliol del 2017 ja es poden presentar queixes, reclamacions i denúncies de consum al Consell Comarcal. L'horari d'atenció és dimarts i dijous de 9 a 14h, i dimecres de 16 a 19h.

Des de l'Àrea de Territori s'està treballant amb la Diputació de Barcelona per la realització de la segona fase de l'estudi de transport públic, per tal d'aprofundir més en les necessitats i horaris i per tal de valorar les línies posades en funcionament.

Durant els mesos de novembre i desembre es preveu realitzar dues formacions dirigides als ajuntaments: una visió general de les eines AOC i la seva funcionalitat en municipis petits i una segona formació en temes de transparència.

Durant el mes d'octubre i fins a finals d'any estem participant en la prova pilot TEEC (Tramitador electrònic d'expedients de contractació).

MISCEL·LÀNIA

Celebració cinquantenària

Generació '67

El dissabte 19 de novembre va tenir lloc la celebració dels «joves» moianesos —i d'algun moianesenc— de naixement o d'adopció que han arribat a la rodona xifra dels cinquanta anys d'edat. La trobada va tenir lloc a la Torre de Casanova i, com sol ser habitual en aquests casos, a més de la part gastronòmico-festiva, es va caracteritzar per les remembrances d'aquell passat compartit, que tots vam viure, però que cadascú recorda a la seva manera.

Prèviament a la trobada col·lectiva, ja se n'havien fet d'altres de «sectorials»: els antics alumnes de l'escola pública la van fer al restaurant El Colom, mentre que els de l'Escola Pia havien anat a Magadins Vell.

Pel fet que, com sempre acostuma a passar, va ser impossible trobar una data que satisfés tothom, els assistents es van conjurar a fer una altra trobada semblant en un futur relativament pròxim.

Fot. Dolors Armadans

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut. Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

HORES CONVENIENES

DIES DE VISITA

Dilluns
Dimecres
Divendres

Cristina Homs Fargas N° Colegiada: 1456

93.820.91.55 - 659.660.348

Sense títol (novembre del 2017)

Plade

Com a molta gent, la música em dona instants de tot tipus. Això vol dir que, segons el moment i les cançons que pots escoltar, estàs content o trist, amb el ànims pels núvols o per terra, amb ganes de gresca o més aviat *depre*.

Però, si et pares a pensar-hi, hi ha molts motius per a fer teràpia musical, i un d'ells és recordar èpoques que ja són un pèl llunyanes en el temps. Ara mateix és el que jo he portat a la pràctica i voldria fer-vos partícips d'uns dies, amb uns intèrprets i unes cançons especials per a mi (amb discos de vinil!). M'explico.

Per a aconseguir això solament hem de fer un pas enrere en els anys i arribar a la dècada dels setanta, concretament als anys 72/73.

I per què, precisament, aquests? Doncs el motiu principal seria que al Plade el tenim fent el soldat (vulgarment dit «fent la mili»), i això és motiu de mantenir una correspondència entre Menorca (Plade) i Moià (Mari) —atenció: «Moyá» en aquells moments—, que dia a dia posava en contacte dues persones que sentien el mateix l'una per l'altra (tema per a un altre dia!). No existien els e-mails ni els whatsapps, mòbils i cia! Per tant, les cartes eren necessàries.

Anem per la música! Arribats aquí, he de dir-vos que dins les moltes cartes que ens vàrem escriure hi havia, sovint, comentaris de les cançons que, per l'un

costat i l'altre, ens feien recordar bons moments de la nostra curta vida de parella (de «novios», que és el que es portava en aquells dies) i, al mateix temps, en comentar-los, es reduïa la distància que ens separava. També ens donava força i esperances que, aviat(?) en podríem gaudir junts de nou!

Cronològicament, començo per unes peces lentes del Modium: de la Maria del Mar Bonet *L'àguila negra*, i seguim amb la Gloria amb dos títols, *Si supieras* i *Por eso te quiero* (aquestes eren d'una rajola). Ara toca animar una mica l'ambient: Chicory Tip i *Son of my father*. Arribem a Tony Christie amb dues més, *Amarillo* i *I did what I did for Maria*.

Parem uns segons! De cada cançó segurament podríem explicar una història, i cada un de vosaltres (lectors), tindríeu la vostra, i tinc clar que seria diferent en cada cas. Continuem!

Matt Monro, *No puedo quitar mis ojos de ti*. La Compañía: *El soldadito*. José Luis y su guitarra: *Mariquilla*. Són tres més de les tonades d'aquells anys. (Bé, aquesta última era del 59!)

No voldria fer-me pesat (segur que ja me n'he fet) i per avui deixo aquí la llista. Queden moltes cançons per ressenyar i en un altre moment tornaré a recordar-les.

Gràcies per la vostra atenció!

PD: Amics, intenteu fer el mateix, i recordar la música que us porti bons records. Segur que en gaudireu!

LLETRES

Versos diversos...

Baltasar Fonts

Quantes maneres hi deu haver de celebrar el Nadal? Unes quantes, probablement. Celebrem el naixement a la vida, la renovació, la família, el solstici... Amb aquest vers de títol breu, el poeta Miquel Martí i Pol ens en proposa una: bastir un pessebre, *ni més ni menys*. Això li serveix per a reflexionar sobre la vàlua d'aquest acte senzill però alhora ple de significats. Parla d'un pessebre que ha d'anar al cor, on el desig d'humanitat s'eixampli i el nord no es perdi. Que representi l'anhel de viure i, si pot ser, ho faci cada dia. Tot això no és pas poca cosa! Bon Nadal!

Sonet

*Venturós qui guarneix en son cor
—molsa i grèvol— la pau d'un pessebre
i esbatana la humida palpebra
cor endins a la llum que no mor.*

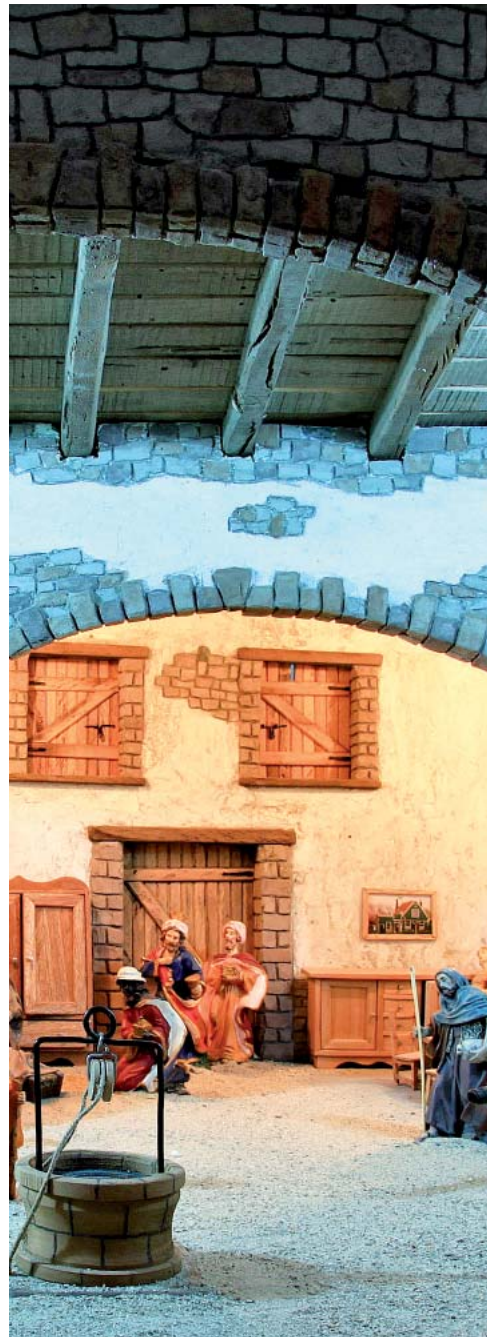
*Qui s'agença un Nadal per conhort
amb l'encís delicat de l'orfebre,
un Nadal que esvaint la tenebra
fa més pura l'estrella que és nord.*

*Venturós qui gronxola l'Infant
i oblidant-se del món un instant,
i de viure, a la Vida s'atansa.*

*Venturós qui el misteri reviu
cada jorn amb plaer renadiu
en un íntim esclat retrobant-se.*

Glossari

Venturós: feliç, afortunat. *Esbatana*: obre, desclou. *Palpebra*: parpella. *Agença*: prepara, instal·la. *Conhort*: consol, ànim, coratge, ajuda. *Gronxola*: gronxa. *Renadiu*: renaixent.

Fot. C.I.C. - Moià

Un bassal a Puigsobirà

Marian Baqués

Imagina un plàcid capvespre de febrer a Puigsobirà. Contempla-hi un Moià magenta que s'acomiada del dia. Amplia la mirada i ressegueix el rengle de gronys que vetllen cases i poble, camps i plana. El cel és un llençol de lli rentat amb roses i aigua clara; la terra és a punt de ficar-se al llit tapada amb flassades de lluna i plata. I encara, als peus, un bassal quiet que copsa tanta bellesa donada.

Quiet, absort, mirava la bellesa que la pluja generosa de mitjan febrer emmirallava en un bassal d'un camp de Puigsobirà. Una bellesa inesperada que em sortia a l'encontre. En marxar-ne estava transformat. Perquè la bellesa, sí, la bellesa transforma. Després d'aquesta experiència jo era diferent: més lleu, més lluminós, més pacificat.

La imatge de Moià reflectida en un extens bassal em semblà bella. És una experiència personal com qualsevol persona n'ha viscut d'altres a la seva manera.

Parlem de bellesa?

La bellesa ja va captivar els clàssics. El mateix sant Agustí, en les *Confessions*, ens n'ha deixat unes paraules precioses: «Deia als meus amics: "Què és, doncs, el bell? I què és la bellesa? Què és allò que ens atrau i ens subjecta a les coses que estimem? Perquè, si no hi hagués en ells un encís i una esplendor, de cap manera no ens decantaríem cap a elles."» (Barcelona 1989, p. 102).

Uns segles més tard, sant Tomàs d'Aquino, recull aquell conegut text que ve d'Aristòtil i que s'ha popularitzat en la seva versió llatina: «Bell és allò que agrada als sentits.» Agafem aquest pensament en el seu context: «Es refereixen principalment a la bellesa aquells sentits que són més

cognoscitius, com la vista i l'oïda, ja que parlem de belles vistes i bells sons. En canvi, respecte a les experiències dels altres sentits no fem servir el nom de bellesa, car no diem bells sabors o belles olors. S'anomena bé allò que agrada al desig, i bellesa, allò que, amb tan sols copsar-ho, ens agrada» (*Summa Theologica*, I-II, q. 27, a. 1, ad 3).

Conec poc Gadamer. Sé que, més que un filòsof, és qualificat com a hermenèutic, és a dir, intèrpret de textos d'altri. En el seu llibre *La actualidad de lo bello* hi trobem aquesta petita joia: «Per a nosaltres continua resultant convincent la determinació del "bell" com quelcom que gaudeix del reconeixement i l'aprovació general. D'aquí que, per a la nostra sensibilitat més natural, al concepte de "bell" hi pertanyi el fet de no poder preguntar per què agrada» (Barcelona 1991, p. 50).

Vaig descobrir recentment aquest xinès culturitzat francès, François Cheng. Escriu: «"La bellesa és un aparèixer ací", aquesta formulació pot sorprendre. La bellesa, si és, ¿potser no ve ja donada, la vegem o no? Per què ha d'aparèixer? Els xinesos no poden ignorar que existeix una bellesa "objectiva". Però també saben que la bellesa viva mai no és estàtica, ni es lliura totalment. Com a entitat animada per l'Hàlit, obeeix la llei del *yin-xian*, "manifest-obscur". A imatge d'una muntanya oculta per la broma, o d'un rostre de dona rere un ventall, el seu encant resideix en el desvelament. Tota bellesa és singular i, segons els moments i les llums, la seva manifestació, per no dir el seu "sorgiment", és sempre inesperat. Una figura de la bellesa, fins i tot una a la qual estiguéssim acostumats, hauria de presentar-se'n cada vegada com a nova, com un adveniment. Per aquesta raó la bellesa sem-

pre ens commou. Hi ha belleses plenes d'una lluminosa dolcesa que, de sobte, per damunt de les boires i del sofriment, ens remouen les entranyes; altres, sorgides d'algun soterrani, ens atrapen o ens arrabassen amb el seu estrany sortilegi; altres, pur fulgor, subjuguem, fulminen» (*Cinco meditaciones sobre la belleza*, Madrid 2007, p. 67).

José Tolentino va escriure un llibret preciós —*Vers una espiritualitat dels sentits*—. En el fragment final ens convida a entrar a l'interior de la bellesa. «Només ens queda l'instant; només l'instant ens pertany. [...] La mística de l'instant ens reenvia, així, a l'interior d'una existència autèntica, ens ensenya a tornar-nos real-

ment presents: a veure en cada fragment l'infinit, a sentir la remor de l'eternitat en cada so, a tocar l'impalpable amb els gestos més simples, a assaborir l'esplèndid banquet del que és frugal i escàs, a embriagar-nos amb l'olor de la flor sempre nova de l'instant» (Barcelona 2016, p. 59). L'instant d'aquell capvespre d'hivern vaig tocar la bellesa reflectida en un bassal.

Quin estereotip de bellesa humana tenim? Em va cridar l'atenció l'obra de Warhol titulada *Abans i després*. Presenta dos perfils de la cara d'una mateixa dona. Retoca el segon per adequar-lo al cànon de bellesa femenina. Una nota a sota l'obra: «*Before and After* [Abans i Després] no tan sols fa notar l'obsessió

superficial per l'aspecte físic de la societat nord-americana, sinó també conceptes de bellesa "ideal" que han perdurat al llarg del temps. Els resultats de l'"abans" i el "després" són molt clars: les suposades imperfeccions hi han estat eliminades per a encaixar en un estereotip de dona

blanca anglosaxona» (*Warhol. L'art mecànic*. Exposició al «Caixafòrum» (2017).

La súplica cantada per Isabelle Boulay «Hymne à la beauté du monde» arriba endins. Transcrivim la traducció de la lletra amb la invitació a escoltar-ne la música:

No matem la bellesa del món.

Cada flor, cada arbre que es mata, torna a matar-nos a nosaltres.

No matem la bellesa del món, no matem el cant dels ocells, no matem el blau del dia.

No matem la bellesa del món.

La darrera oportunitat de la Terra està en joc ara mateix.

No matem la bellesa del món.

Fem de la terra un gran jardí per als qui vindran darrere nostre.

La darrera oportunitat de la Terra està en joc ara mateix.

Fem de la terra un gran jardí per als qui vindran darrere nostre!

© C.I.C. - Moià

Fot. C.I.C. - Moià

LES ENTITATS INFORMEN

Museu de Moià

Exposició temporal

El dissabte 21 d'octubre a les dotze del migdia la regidora d'Educació i Divulgació Cultural, Mercè Bigorra, va presidir la inauguració de l'exposició temporal *Cants Íntims*, vint pintures de l'artista moianès Climent Romeu Sala, acompanyades per tres escultures de l'artista barcelonès Luis Gueilburt. L'exposició es pot visitar gratuïtament fins al 28 de gener en l'horari d'obertura del Museu de Moià – Casa Rafel Casanova.

Les Coves del Toll, a Terrassa

El dijous 25 d'octubre la directora-gerent del Museu de Moià, Marta Fàbrega, va oferir una conferència sobre les Coves del Toll i els sistemes càrstics a la Secció d'Investigacions Subterrànies (SIS) del Centre Excursionista de Terrassa. La conferència s'emmarca en el curs de formació espeleològica d'iniciació que anualment organitza el SIS i hi van participar vint-i-cinc persones. Després de les inundacions de la galeria sud de les coves del Toll, el 30 de novembre del 2014, el Museu de Moià i el SIS van establir un sistema de col·laboració pel qual els espeleòlegs del SIS realitzen prospeccions entorn del sistema càrstic de les coves del Toll i, paral·lelament, el Museu de Moià dóna suport amb una ponència anual el curs citat anteriorment.

Des de l'inici de la col·laboració, el SIS ha realitzat diverses prospeccions. Entre les fites aconseguides cal destacar: travessa sencera de la cova del Toll des de l'avenc del Bassot fins a la surgència; retirada del triangle de la trompa de l'Elefant que fou col·locat en 1982 per l'equip de Joan Surroca; mesura del pou vertical de l'avenc del Bassot, que s'estableix en 8,50 metres de fondària; comprovació de

l'existència de triangle metàl·lic i formigó al fons de l'avenc del Bassot en direcció a la galeria sud; comprovació de com l'aigua ha obert un pas paral·lel lateral al formigó i triangle metàl·lic a l'avenc del Bassot. Actualment s'estan realitzant diverses prospeccions seguint el torrent del Bassot per tal de cercar noves cavitats.

Pràctiques al Museu

Aquest novembre dues noves estudiants s'han incorporat al Museu de Moià i Parc Prehistòric de les Coves del Toll per a realitzar les pràctiques en empresa dels seus estudis. El 2 de novembre s'hi va incorporar Maria Argelaguer Ribera, de Monistrol de Calders, que fa les pràctiques en empresa del curs d'Auxiliars de Museus promogut per la Universitat Pompeu Fabra i la Fundació Catalana Síndrome de Down. La Maria ha de realitzar un mínim de cent hores de pràctiques al Museu i estarà amb nosaltres fins per Nadal. El 10 de novembre s'hi va incorporar Júlia Carrera Catalina, de Moià, que fa les pràctiques en empresa del Grau d'Arqueologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. La Júlia ha de realitzar un mínim de cent hores de pràctiques al Museu i estarà amb nosaltres fins al mes de maig.

Estudi hidrogeològic

L'Ajuntament de Moià i el Museu de Moià, després de les inundacions del 2014, van sol·licitar a la Diputació de Barcelona suport tècnic per a la realització d'un estudi hidrogeològic que permetés conèixer com funciona el sistema hídic entorn de les coves del Toll, per a poder prendre mesures correctives que evitesin la inundació de la cova turística i el jaciment arqueològic i paleontològic. Entre les conclusions del projecte, encarregat a

Exposició de Carles Romeu (fot. Museu de Moià)

l'empresa Geoambient, hi havia la recomanació d'ampliar l'estudi hidrogeològic amb nous assajos de camp que permetessin determinar d'on procedeix l'aigua que circula per l'interior de la cova, si només ve de la conca del torrent del Bassot o si, com es sospita, pot haver-hi infiltracions d'altres conques com pot ser la conca del torrent del Gomar.

Ara, amb una nova ajuda de la Diputació, la mateixa empresa està fent aquest segon estudi, amb l'ús de fluoresceïna, un colorant innocu. Els assajos es realitzaran

durant els mesos de novembre i desembre i van vinculats al fet que es produeixin pluges. En una primera part s'ha col·locat la fluoresceïna en pols a la capçalera del torrent del Gomar. Quan plogui, aquest colorant es dissoldrà en l'aigua donant-li un fort color verd fluorescent. Si l'aigua del torrent va a parar a l'interior de la cova es podrà detectar i mesurar, així com saber el temps de recorregut entre el moment en què l'aigua és a la capçalera del torrent i el moment en què arriba al sistema càrstic del Toll.

Maria Argelaguer i Júlia Carrera (fot. Museu de Moià)

Biblioteca de Moià

Durant el mes d'octubre, la pintora moianesa Montse Soler Clapers va exposar una mostra de la seva obra a la biblioteca. Dins el Cicle de Tardor del Cercle Artístic del Moianès, l'autora va fer la xerrada sobre la seva trajectòria i evolució com a pintora. També, amb motiu de la celebració del Dia Mundial de la Salut Mental, el 10 d'octubre, vam tenir una exposició temàtica dedicada a la salut mental.

El 20 d'octubre la biblioteca va participar en la Viquimarató sobre temes de salut, d'àmbit local i comarcal, a la Biblioteca El Casino de Manresa: es va ampliar l'article sobre el metge d'origen moianès «Joan d'Alòs i Serradora» i es va crear el de l'«Hospital de Pobres de Jesucrist».

A partir del 16 d'octubre es van iniciar les converses en diferents idiomes —alemany, anglès i francès— que imparteixen els voluntaris internacionals de la Comunitat dels Avets.

Es va programar un Laboratori de Lectura, dedicat a «El calaix de l'artista», on les famílies descobreixen diferents tècniques que utilitzen els il·lustradors per a dibuixar i pintar un conte. Després de remenar i llegir diferents llibres, es va fer un taller, on cada infant va fabricar, amb diverses tècniques, la seva caixa d'artista.

En la primera sessió de «Llegim teatre», es va parlar de l'obra *Islàndia*, de Lluïsa Cunillé. La tertúlia va ser conduïda per Elvira Permanyer. Posteriorment, el 27 d'octubre, es va fer la sortida al Teatre Nacional de Catalunya per tal de veure aquesta obra de teatre.

La rondallaire Sandra Rossi va fer una sessió de contes per a infants d'un a tres

anys, *La casa dels sons*, on els més petits de casa van anar descobrint els sons que s'amaguen a la cuina i diferents habitacions d'un habitatge.

Pel novembre, en una sessió de contes de tardor, Anna Garcia i el seu acordió van explicar *En Patufet i els cargols*, i altres contes de tardor.

La biblioteca participa en el programa BiblioLab (Crea, Innova, Experimenta), un programa de la Xarxa de Biblioteques Municipals (XBM) que desenvolupa i dona suport a accions que tenen com a finalitat l'accés al coneixement a través de l'experimentació i metodologies innovadores i creatives. Els projectes desenvolupats en aquest programa abasten diferents branques del coneixement. La primera activitat va ser un taller de «Contes interactius» amb els alumnes de segon de l'Escola

Pia; a través d'aquesta activitat els infants van descobrir l'apassionant món dels contes interactius, contes plens de vida. El segon projecte és el taller «L'univers a la teva mà», on es va experimentar amb la força de la gravetat, descobrint per què giren els planetes al voltant del Sol i aprenent sobre les diferents forces de gravetat en els planetes del sistema solar. El tercer projecte és un «Taller d'escriptura de records», adreçat a adults i conduït per Francesc Hernández, del Laboratori de Lletres.

I de cara a la campanya de Nadal, si veniu a la biblioteca aquests dies podreu participar en la Il·lumineta. Només cal que us emporteu algun document en préstec i us pot tocar un magnífic lot cultural.

Biblioteca
de Moià

Exposició de Montse Soler. Taller de «Contes interactius» (fot. Bibl. Moià)

Inici de curs a l'institut

Laura López i Tomàs, directora de l'Institut Moianès

M'han demanat que m'adreci a vosaltres, lectors i lectores de LA TOSCA, per explicar-vos com ha començat el curs a l'Institut Moianès.

Escric aquestes línies el dia 28/10, l'endemà de la proclamació de la República Catalana. Així que us faré una reflexió de com s'ha viscut aquest tram final del procés dins de l'institut, enllaçant amb l'acte reivindicatiu que es va dur a terme el dia 25/10 en defensa de l'educació catalana.

Els professionals de l'educació som persones, i com a tals tenim les nostres conviccions polítiques; això és un fet, com és un fet que els pares i mares dels nois i noies que vénen a l'institut també tenen les seves creences. Per tant, des de la direcció del centre hem treballat perquè es respectessin totes les sensibilitats. També és cert que els nostres nois i noies són persones curioses, atentes a la realitat que els envolta, i mereixen que el professorat respongui les seves preguntes i els seus neguits. També els estem formant com a futurs ciutadans, ciutadans democràtics, participatius i reflexius, així que, davant la petició d'un grup d'alumnes de batxillerat de penjar una pancarta a la façana del centre on es deia DEMOCRÀCIA!, els ho vàrem autoritzar. Sabíem que s'aixecaria polseguera amb aquesta pancarta, com així va ser en el Facebook de l'institut (tothom té dret a opinar), però ens va semblar que vetar als alumnes de batxillerat posar una pancarta on es defensa la democràcia no era gaire democràtic.

Això ens porta a les desafortunades declaracions de membres del govern espanyol en què s'afirma que a l'escola catalana s'adoctrinen els infants, que no s'ensenya castellà, que els eduquem

en l'odi a Espanya... Això no és així, i ho sabeu! Com he dit abans, els professionals de l'educació tenim les nostres idees polítiques, on podreu trobar tot l'arc parlamentari. Però per damunt de tot som professionals, professionals amb vocació de servei, que volem que els nostres nois i noies creixin en el respecte: a la diversitat, als valors democràtics, a les persones... i alhora els volem formar perquè tinguin el seu propi criteri: ciutadans crítics i difícils de manipular. També treballam perquè la societat sigui cohesionada; per això la nostra escola és inclusiva i equitativa.

Les declaracions del govern espanyol fan mal per falses, perquè segueixen aquella màxima del «calúnnia, que algo queda», perquè l'escola és un puntal i un reflex de la nostra societat: democràtica, tolerant, diversa i acollidora.

Tornant enrere, al dia de l'inici del curs vàrem fer una provatura amb l'horari, fent que l'alumnat de 1r d'ESO entrés primer a les 9h, i que la resta d'alumnat entrés més tard, a les 10h. Sabem dels nervis i les emocions de l'alumnat de 1r d'ESO, així que van estar sols a l'entrada del centre, sense la massa «intimidatòria» que representa tenir més de 400 nous companys d'institut més grans al voltant. Aquesta mesura fou molt ben valorada per l'alumnat de 1r d'ESO, de manera que la mantindrem per al curs vinent.

A la conferència d'inauguració del curs acadèmic vàrem convidar en Ramon Forcada (cap de mecànics de l'equip Yamaha de motociclisme) i el pare Marian, de l'Escola Pia. També hi va assistir Mercè Bigorra, com a representant de l'ajuntament. Vàrem poder compartir amb ells les seves experiències personals: la lluita i l'esforç per esdevenir allò que vols ser,

El professorat de l'institut protesta contra les calúnnies sobre l'adoctrinament a les escoles catalanes, davant el cartell fet per l'alumnat de batxillerat

d'una banda, i la història de l'educació a Moià de l'altra. Vàrem triar aquests convidats perquè ens parlessin en primera persona dels valors que, com a centre educatiu, volem transmetre: l'esforç, el treball personal, la col·laboració, el sentit crític... i també que, essent els nois i noies el futur de la societat, el futur no s'entén sense el passat. La tria del pare Marian, a més, era pertinent, perquè els inicis de l'Institut de Moià estan lligats a l'Escola Pia, havent estat el seu primer director l'escolapi Ros-send Casallarch.

Rebuscant entre els arxius de l'institut i de l'ajuntament, vàrem trobar una acta del maig del 1968 en què el Ministerio atorgava la creació del «Colegio Libre

Asociado» de batxillerat a l'Ajuntament de Moià. Aquest CLA va ser tutelat per l'Escola Pia durant els primers anys, i finalment en 1987 va passar a ser un institut de batxillerat dependent de la Generalitat de Catalunya. Per tant, ens va semblar que valia la pena de celebrar el cinquantenari de l'inici de l'educació secundària a Moià i el trentè aniversari com a institut públic al llarg del curs 2017-2018. Per tant, aprofito aquestes pàgines per a fer una crida a tots els ex-alumnes perquè col·laborin amb nosaltres per fer una celebració lluïda: amb fotografies, col·laborant amb l'organització, contactant amb altres antics alumnes... en tot allò que se us pugui ocórrer!

Conveni amb l'Obra Social «la Caixa»

Hospital-Residència de la Vila de Moià

L'Obra Social «la Caixa» i la Fundació Privada Hospital Residència de la Vila de Moià han signat un conveni de col·laboració, per un import de 28.000 euros, en suport del projecte «T'acompanyem?», que ofereix suport professional i psicològic a les persones residents que s'han quedat soles i a les famílies que han perdut un familiar intern a la residència. La Fundació Privada Hospital Residència de la Vila de Moià és una entitat sense ànim de lucre, arrelada al territori i compromesa amb la cura de les persones grans i el seu entorn, amb un centre obert i proper, on els usuaris, les seves famílies i tot l'equip humà tenen un espai de participació. La residència, amb setanta-tres residents i quaranta-vuit persones al seu servei, disposa d'una unitat especialitzada en ancians i ancianes que pateixen Alzheimer i demències. A més, en el seu equip professional compten amb un metge especialitzat en geriatria, un psicòleg geriàtric i un treballador social per a ajudar els ancians residents i els seus familiars. També disposen d'un nombrós grup de voluntaris

a Moià que ajuden diàriament, realitzen acompanyaments dels majors a l'exterior i ofereixen transport a totes les persones de la tercera edat.

L'acord l'han formalitzat Isidre José, president la Fundació Hospital Residència de la Vila de Moià, i Joaquim Macià, director d'Institucions de CaixaBank a Catalunya, amb la presència d'Alfons Burdó, tresorer de la Fundació Hospital Residència de la Vila de Moià, i d'Imma Puig i Antoni Noguera, directora d'Àrea de Negoci d'Osona i el Moianès de CaixaBank i director d'Institucions de CaixaBank a la Catalunya Central, respectivament.

L'Obra Social «la Caixa» va atendre l'any passat 9,9 milions de persones que van participar en 46.209 iniciatives. De cara al 2017, l'entitat disposa d'un pressupost de 500 milions d'euros, la mateixa partida que els vuit anys anteriors i que la consolida com la fundació més important de tot l'Estat espanyol per recursos invertits en acció social i en una de les més importants d'Europa i d'arreu del món.

Participants en l'acte de signatura del conveni

INDRETS

De Moià a Sant Jaume de Galícia a peu, a la tercera va la vençuda? (i 4)

Manolo Gutiérrez

Tercera part, Camí Francès (688 km)

Dia 22 de maig. És la meua primera etapa sol. Ara podré experimentar la solitud, cosa que no he pogut fer del tot i que jo desitjava: *viure i sentir*. Puente la Reina - Estella (23 km). Aquí s'ajunten el dos camins, el Català i l'Aragonès, amb el famós Camí Francès. Pel camí hi ha grups, parelles i d'altres que també van sols, hi ha molta gent i de moltes nacionalitats. No té res a veure amb els altres camins d'Espanya; el Francès és el més transitat i el més ben equipat: en general, bons camins, molts albergs, botigues, bars i restaurants, i en haver-hi tants pelegrins caminant, sempre parles una mica, amb l'un i amb l'altre. «D'on ets?», «on vas?», «quants dies?», «bon camí!». És com si anessis acompanyat. Surto pel famós pont romànic que dóna nom al poble i que va fer construir la reina de Navarra per facilitar el pas als pelegrins. Durant uns quants quilòmetres plou, al cap d'una estona surt el sol i poc després plou altra vegada. Mentre ens acostem al poble, cau un xàfec impressionant! Ja m'havia tret l'impermeable i em mullo com un ànec... Un cop ha parat de ploure vaig a buscar l'alberg municipal. És el mateix on vaig estar el mes d'agost del 2015 amb el Sebastián i el Paco, i també vaig menjar al mateix restaurant. Em fa gràcia recordar sensacions... A la plaça anuncien que a les cinc fan una tancada amb unes vaquetes, però la pluja fa que em quedi a l'alberg. Allà trobo dos homes de Cadis, l'Antonio i el Juanca; encara sort, estem envoltats d'estrangers! Ens enrotllem una estona abans de sopar, explicant les nostres aventures pel camí, després cadascun va a la seva.

• Cada dia abans de sortir mossego alguna cosa: unes galetes, iogurt, fruita... Vaig d'Estella a Los Arcos (21 km). Al cap de dos o tres quilòmetres de la sortida trobo els dos de Cadis i anem junts tota l'etapa. Són simpàtics i molt divertits, van més a poc a poc perquè estan operats dels genolls, però estan fent un tros del camí per una promesa. L'etapa és lenta però bonica, corriols i pistes es barregen amb un bonic paisatge, i amb un dia assolellat arribem cap a la una del migdia. A l'alberg estem en habitacions de quatre persones separades per un envà de fusta; estan bé, però cal fer cua per a dutxar-se: una sola dutxa per a molta gent. *Paciència!*, som *pelegrins*. En anar a dinar, trobem a la plaça uns amics dels gaditans: cerveses, *chupitos*, rialles... A la tarda, després de la migdiada, visita a la impressionant església del segle XII i una passejada pel poble. Avui fa fred, així que aviat a sopar (un entrepà de truita amb tonyina i un bon vinet...) i una estona de tertúlia. Com sempre, a les deu s'apaguen els llums i a dormir. Em sembla que les cerveses i els *chupitos* no se m'han posat bé. Aquesta tarda-nit he tingut diarrea i estava acollonit. L'Antonio m'ha donat una pastilla i al matí estic bé. Encara sort, que si no...

• Los Arcos - Viana (19 km). Surto amb els dos gaditans, ja som amics. L'etapa és molt curta i plana, amb només un parell de pujades i el paisatge continua essent preciós. El dia està molt ennuvolat, i de tant en tant cauen quatre gotes. Com que és una etapa curta arribem a les dotze, i llàstima!, m'he d'acomiarar dels amics Antonio i Juanca: ells prossegueixen fins a Logronyo, deu quilòmetres més, on el fill de l'Antonio els espera amb el cotxe

per a tornar cap a casa, ja han complert la promesa. Ens fem una abraçada i em desitgen bon camí. Vaig a la recerca de l'alberg municipal i està tancat durant dos dies per desinfecció. Com que era d'hora

Fent un tomb per Logronyo

busco l'altre, que és privat i val deu euros (els municipals són més barats, de cinc a vuit euros). Res de l'altre món. Sort que és d'hora, perquè s'omple en un moment i molts pelegrins es queden sense llit... A la tarda visito l'església gòtica del segle XIII i el barri antic, com cada dia, però és que són maquiassims! Avui he comprat crema hidratant per a la cara, braços, cames..., les tinc molt seques; el sol, la pluja i el vent no perdonen.

- Com ho tenia planificat, faig aquesta etapa molt curta, Viana-Logronyo (10 km) per arribar d'hora i poder comprar diverses coses que necessito, sobretot el maleït mòbil. Avui he dormit poc, uns ronquen i altres es lleven molt d'hora perquè hi ha molts pelegrins i tenen por de quedar-se sense lloc per a dormir. Mai no hauria imaginat tanta gent fent el camí en aquesta època; el 75% o més són estrangers, és una bogeria, tan tranquils que estàvem! Pel camí, sorpresa!, trobo l'amic francès, ens fem una abraçada i no m'ho puc creure, no recordo on el vaig deixar, ah sí, a Puente la Reina, que se n'anava a Saint-Jean-Pied-de-Port, és un aventurer nat! Arribo a dos quarts d'onze i a l'oficina d'informació del pelegrí em diuen on puc comprar el mòbil. Busco l'alberg municipal, però no l'obren fins a la una (normalment entre dotze i una), així que vaig a la recerca d'un de privat, deixo la motxilla i sense dutxar-me vaig a comprar el mòbil. Estic en ple Logronyo, en una avinguda plena de bars, botigues, comerços i, bingo!, veig una botiga Movistar, entro i per cent euros el compro i me l'activen. He estat de sort. A la tarda compro vaselina per als peus, esparadrap, pastilles per a dormir, Betadine... i alguna cosa per a anar de ventre, fa dies que no hi vaig i estic mosca! Avui estic cansat —els nervis del mòbil?— i a les nou ja estic al sac, a dormir!, que demà serà un altre dia. Ja estem a la terra del bon vi, a la Rioja.

- Quan surto de Logronyo cap a Nájera

(30 km) amenaçava pluja, però es manté ennuvolat fins als últims quilòmetres, en què ha sortit un sol espantós. L'etapa és plana i amb unes rectes molt llargues. Mires i veus tanta gent que sembla una processó, però 30 km a aquestes alçades es fan llargs, he caminat unes set hores. La meua mitjana diària és de 4 o 4,5 km per hora, depenent del terreny, és clar. A partir d'ara tot és més planer i algun dia arribaré als 5 km per hora, però atenció, no cal tornar-se boig!, el Camí Català i l'Aragonès són més durs, variats i distrets que el Francès; aquest és més monòton, però també té el seu encant, tant pel paisatge com per la quantitat de gent que hi ha.

- Etapa curta per a recuperar-me, Nájera - Santo Domingo de la Calzada (21 km). Quan surto està ennuvolat, millor per a caminar, però al cap de poques hores el sol comença a picar de valent. Es nota que estem a La Rioja, tot és més planer i ple de vinyes. Surto sol; a mig camí trobo un grup de bascos i ens enrotllem uns quants quilòmetres, però ells són joves i van molt de pressa i ens separem. Uns van de pressa i altres més a poc a poc que jo, així que tota l'estona ens anem saludant. Quan falten 4 o 5 km per a arribar atrapo una parella de joves dels Estats Units; ella em diu «bon dia, on vas?», en castellà però amb accent estranger. Em demanen per a anar junts una estona i així practicar l'espanyol. Collonut, així vaig acompanyat, però ells van més lluny i en arribar a Santo Domingo ens separem. En arribar, el de sempre... A la tarda he comprat una ronyonera per al mòbil i així no haver de descarregar la motxilla contínuament. L'alberg és gran, 160 llits, i és ple, us ho podeu imaginar? Uuff.. quin merder!, però també és bonic poder-ho compartir amb tanta gent.

- Segueixo el meu camí. Avui Santo Domingo - Belorado (22,7 km). Però, sorpreses de la vida, quan arribo a Grañón,

a 6,5 km de la sortida, cap a dos quarts de nou, passo per la plaça de l'església i faig la foto corresponent i em dirigeixo al primer alberg que trobo a la mateixa plaça. Entro i l'hospitaler em diu que és molt

A Santo Domingo de la Calzada

d'hora i que és hora de sortir, no pas d'entrar. Jo li dic que estic molt cansat i em respon: «Bé, estira't una estona i descansa», i en aquest moment em desmaio i caic a terra. Ràpidament em traslladen a Santo Domingo (gràcies, Ernesto, la teva ràpida actuació em va salvar la vida) i d'allà a l'hospital de Logronyo i es confirma el pitjor: un infart, produït per un enemic implacable que no perdona, el *colesterol*. Això és el que m'ha explicat la meva família, i més tard el cardiòleg, perquè jo d'aquest dia no recordo res de res. Em desperto després d'estar tres dies sedat i endollat a un munt d'aparells a l'hospital, i després de tres dies més en observació m'envien cap a casa. Avui dia encara em pregunto: si havia de continuar caminant fins a Belorado, per què vaig parar a Grañón?

Vaig arribar a Moià i quan vaig entrar a casa tenia moltes ganes, tenia ansietat, d'estar amb la família, veure els amics i algú més, com si fes molts anys que no els veiés. A partir d'aquest moment, crec que vaig saber la resposta. Em vaig adonar que havia *tornat a néixer* i que algú, potser Déu? o sant Jaume?, no ho sé, però algú m'havia donat una altra oportunitat de continuar vivint.

He estat vint-i-vuit dies caminant i he fet uns 620 km. He conegut i vist pobles, monuments, terres i gent diferent cada dia, he conviscut i compartit en el camí i en els albergs experiències i sensaci-

ons personals i coses materials amb gent d'altres països i cultures diferents, he tingut la sort i l'oportunitat de veure com surt i s'amaga el sol cada dia des de diferents llocs que mai més no veuré. Tots aquests dies he après a caminar amb més il·lusió etapa rere etapa, a dormir cada dia en un llit diferent, a patir dies de pluja i anar xop, dies de calor i de cansament, he tingut la sort de conèixer gent que m'han ajudat a ser millor com a persona, donant-m'ho tot sense demanar res a canvi, tant en l'aspecte personal com en el material, i jo, dia rere dia, he pogut donar el millor de mi. *Em trobo a mi mateix* i m'adono de com sóc en realitat. *Sí, ja sóc millor que no era ahir quan vaig sortir de casa*. Fent el camí veus que fàcil que és conviure amb altra gent, per molt diferents que siguin de tu, viure amb senzillesa i humilitat, sense tant afany de lucre ni prejudicis personals ni materials, compartint les poques i petites coses que tens i obrint el teu cor a tot aquell que ho necessita. En definitiva, el camí ha estat un còctel perfecte per a aprofundir en mi mateix i ser cada dia millor persona... o almenys intentar-ho. *La vida no consisteix a ser un guanyador o perdedor; consisteix a ser un mateix i donar el millor*. Ara que he tornat a néixer i ja estic bé, algunes coses les veig de manera diferent. *Ara estimo més tot el que tinc, i tinc l'oportunitat d'estimar encara més!*

**CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

UNA MICA D'HISTÒRIA

Oficis antics i personatges de Moià 5, Cambrera del Remei: Maria Urpina i Oller

Roser Portet

Maria Urpina (fot. R. Portet)

Amb un somriure franc i la sensació de tenir tot el temps per a nosaltres, la Maria ens desgrana els records del que va ser la seva vida com a cambrera a l'Hotel Remei, on treballaven una munió de noies per tenir a punt tant les habitacions com el restaurant fins al darrer detall. El Remei ja no forma part del paisatge urbànic de Moià, però durant molts anys hi van menjar i dormir molts clients que venien a trobar un racó de descans o d'esbarjo a relativament pocs quilòmetres de les grans ciutats.

Vas venir de Monistrol de Calders.

Sí, a casa jo era la petita de sis germans. El meu pare era pagès i sempre em deia: «Malaguanyat xicot!», perquè a mi la terra i el bosc m'encanten i hauria pogut ser un bon pagès. A la fàbrica hi vaig anar que tenia nou anys, encara en temps de la guerra —havia nascut el 1930—. De primer vaig fer bitlles i a ca-

torze anys em van posar a teixir. La meua iaia m'havia ensenyat a cosir, allò que en deien els «escarabats»; a la fàbrica se sargien —saber-ne em va anar molt bé al Remei—.

Com és que vas venir a treballar al Remei?

Hi havia un guàrdia civil que es volia casar amb una cambrera del Remei, quedaria la seva plaça lliure a l'hotel, i aquesta noia em deia que hi estaria molt bé. Jo no hi hauria anat, però la meua germana gran em va animar dient-me que a casa no seria mai ningú. A la fàbrica hi vaig anar fins als vint-i-dos anys, quan vaig venir a Moià. Vaig arribar al Remei un 1 de juny i la primera feina que vaig fer va ser regar tot el jardí: oh!, que feliç que vaig ser! De seguida m'hi vaig sentir de gust, coneixia totes les cambres... Totes eren amigues, vuit o nou de Monistrol de Calders, i totes més o menys de la mateixa edat.

Com era la vostra vida?

Ho fèiem tot plegades. Dormíem en un pis molt gran prop del Remei, que es devia llogar perquè hi poguéssim anar les cambres. Ens llevàvem a les set del matí i, fins que no havíem acabat al vespre, no paràvem, que a l'estiu era molt tard i per la festa major, pitjor, a la una o les dues de la matinada: no hi havia hora! A l'estiu, quan havíem acabat la feina, anàvem a comprar un gelat a Cal Bou. Teníem mig dia de festa a la setmana, a la tarda; a les nou del vespre havíem d'haver sopat per a començar el servei de la nit.

Quines feines havíeu de fer?

Ens llevàvem, com he dit, a les set i netejàvem el menjador i el saló. Esmorçàvem a la cuina del Remei. I, tot seguit,

el servei d'esmorzars de les habitacions, per als clients. Hi podia haver una seixantena de clients, els portàvem unes safates enormes.

Llavors tornàvem les safates buides de l'esmorzar a la cuina i netejàvem totes les habitacions. També hi havia clients dispersats per altres cases: a Cal Noc, a l'estanc del carrer de les Joies... Dormien en pisos i la neteja ja la feien a les cases llogades, però tots aquests clients venien a fer els àpats al Remei.

A les dotze dinàvem i a la una havíem d'estar dutxades i al menjador, amb les taules preparades per al servei amb pa, vi, gel... Entre els serveis havíem de planxar, cosir... A dos quarts de nou sopàvem nosaltres i a les nou ja començàvem el servei del sopar.

El bar també es feia servir de menjador, i amb tot plegat hi cabia molta gent. Totes teníem la nostra part del menjador, però si veies que una tenia més feina ens ajudàvem. Amb els cambrers era diferent; els diumenges venia molta gent a menjar i es llogaven uns cambrers; a l'estiu en venien sempre dos.

Planxar i cosir era de les feines que més m'agradaven, perquè de la roba de la taula ens en cuidàvem nosaltres. Amb els cigarrets es feien molts forats i jo feia molts sargits, havia après a fer-los discrets.

Quins inconvenients trobàveu?

Hi havia clients que Déu n'hi do! Per exemple, al *Conde de Roma*... —no em recordo bé del nom—, el tenia entravesat: pobra de tu que no et recordessis del que volia! Hi havia clients que feia quaranta anys que venien aquí, i aquells eren de por!, perquè es creien els amos de tot, com és el cas d'uns que a la iaia sempre l'hi havia de fer tot, sempre m'estava a sobre en netejar-li l'habitació, i em deia: «Mira, Maria, que allà t'has deixat la pols», però encara no hi havia arribat!

Moià era un poble d'estiueig. Quins costums tenien els clients que passaven pel Remei?

Venien més o menys per Sant Joan i marxaven per la Mercè. Hi havia gent que veies que anaven justos i venien igualment, tenien aquella cosa de l'orgull. Precisament una família, un dia em volien fer llençar un filet que havien demanat per al nen —aquest no l'havia tocat—, i com que ja marxaven aquell dia els vaig dir si no preferien endur-se'l entre dues llesques de pa perquè el nen se'l mengés al vespre. I en [Josep] Cirera em deia: «Ets l'advocada dels pobres.»

En la vida n'hem conegut molts, t'acostumes a tot tipus de gent. S'hi va estar molta clientela, coneguda i no coneguda: els Oller —el de les coves del Toll—, el metge Orriols, els Bassols... polítics, com el Jordi Pujol i la seva dona, periodistes, com el Maluquer, escriptors, com la Montserrat Roig, artistes, com la Mari Santpere, empresaris... i molts d'altres...

A l'hivern venien molts viatjants, eren com de la família. Als vespres ens aplegàvem a la saleta i allà fèiem tertúlia i explicaven xistes —feien riure sempre—. S'allotjaven aquí i anaven per tota la zona, de Manresa a Vic. Els compràvem la roba per fer-nos-la, i ens feien una mica de descompte. La roba de treballar no calia.

Així, era molt diferent segons l'estació de l'any...

Hi havia un gran contrast de l'estiu a l'hivern. Abans de Setmana Santa es netejava l'annex que s'hi havia construït, es va fer quan es va tancar el Gran Hotel, i el preparàvem per a Setmana Santa i l'estiu. Per Setmana Santa ja venia clientela habitual; per exemple, una senyora d'Igualada —de la família propietària de Punto Blanco— venia amb nou criatures, i sempre necessitava ajuda!

Les habitacions de primer tenien els banys al passadís, però tres anys després

d'arribar jo, cap al 1955, ja van fer bany a cada habitació. Es van fer a l'hivern i va anar bé obrir per Setmana Santa.

Com era la cuina?

Nosaltres no hi treballàvem, si no era perquè no hi havia massa feina i hi podríem ajudar a desgranar pèsols o altres feines així. El tipus de cuina que s'hi feia era casolana, tot era molt bo, es menjava molt l'entremès, bastant peix —d'un proveïdor de prop de Barcelona—, la carn d'aquí Moià, es feien molts guisats: vedella amb bolets o amb pera... El cuiner era molt bo, havia treballat al Ritz de Barcelona, es deia Josep i era de Vic. La seva filla gran també va treballar al Remei com a secretària. Els diumenges sempre venia un ajudant.

Què fèieu en el vostre temps de lleure?

Anàvem a totes les festes majors que podíem: Castellterçol, Santpedor, Collsuspina, Vic... Ho voltàvem tot.

Per Sant Joan fèiem les enramades i es llogava una orquestra. Un any, un senyor ens diu: «Per què no aneu a Barcelona?» Hi vam anar en taxi, ens en vam anar a la platja a banyar-nos, vam arribar aquí a quarts de set, a dutxar-nos i a treballar. Jo devia tenir trenta anys. La

voluntat, la força, la joventut... ho feien aguantar tot, perquè treballàvem moltes hores.

Quan sortíem era sempre tard. Al ball ens hi estàvem fins a les quatre de la matinada. Hi anàvem totes les companyes juntes. La Mei [Remei Rubió] i el seu home ens acompanyaven molt, érem com una família. També havíem arribat a anar al Liceu!

Quan la família Cirera Codina va traspasar-se el Remei, tu hi vas continuar treballant.

Quan es van traspasar el Remei, cap al 1977-78, ja feia gairebé trenta anys que hi estava. Vaig continuar treballant aquí i a Montví. Els nous propietaris eren dues famílies, els Menéndez i els Cancho. A principis dels noranta ja vam anar tots a treballar a Montví.

Durant tot el temps que hi vaig estar, les cambreres anaven canviant, venien d'altres llocs, es casaven i plegaven de treballar al Remei.

Per tantes coses que hem passat, ha estat casa meua, per tota la vida. Anar a veure la família era molt difícil i he treballat molt, però tinc una satisfacció d'això, perquè penso en què hauria pogut ser i no ho veig clar...

D'esquerra a dreta, Conxita N., Josefina N., Maria Urpina, Mei Rubió, Manel Martínez, Dolors Creus i Andreu Ros, fent el cafè abans del servei de dinar, a principis de la dècada de 1960

PUBLICACIONS

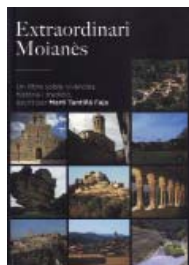
Llibres

Mira'm als ulls: Premi de relats Associació del Personal de «la Caixa», 2a ed.

Barcelona: Plataforma Editorial, 2017. 224 pp.

Recull de relats curts, entre els quals hi ha (pp. 149-152) el titulat «La vida mereix ser viscuda», de M. Teresa Calvet Valien, nascuda a Barcelona, resident a Moià i col·laboradora de LA TOSCA.

Martí Tantiñà. Extraordinari Moianès

Moià: Winihard Gràfics S.L., 2017. 250 pp.

Vivències familiars, història, tradicions, toponímia... relacionades amb el poble de l'autor, Castellcir, i el conjunt dels pobles de la comarca del Moianès.

Margarida Prats; Salvador Escudé. Ruta literària Màrius Torres

Sant Quirze Safaja: Ajuntament de Sant Quirze Safaja, 2017. 20 pp.

La ruta proposa tres punts vinculats amb la trajectòria vital del poeta Màrius Torres a Sant Quirze Safaja: Puig d'Olena, Mas Blanc i el poble. Per cada punt s'identifiquen tres llocs amb fotografies i poemes vinculats.

Revistes

—**L'Esplai**, butlletí de l'Associació de Gent Gran de Moià, núm. 244 (novembre 2017), amb 4 pàgines de notícies.

—**Cavall Fort**, núm. 1327 (primera quinzena novembre 2017), amb l'article divulgatiu «Via Scipionis», de M. Àngels Petit i Mendizàbal.

—**Jeux Floraux du Genêt d'Or 2017** (anuari dels Jocs Florals del Rosselló), que publica els treballs premiats de les se-

güents autores moianeses: «Els blauets», de M. Teresa Calvet, «La meva tardor», d'Emma Casassas Vilardell, i «Un amor i una addicció», d'Aida Casassas Vilardell.

—**Llengua Nacional**, núm. 100 (3r trimestre 2007), que conté l'article «"Llengua Nacional", de l'1 al 100», de Josep Ruaix, i l'auca dedicada a aquest gramàtic moianès escrita per Joan Vilamala i dibuixada per Toni Donada.

Diaris

Regió7

5-10-2017

«Castellterçol acull aquest diumenge una altra edició del concurs de gossos d'atura».

9-10-2017

«El Moianès és l'única comarca on la immigració va créixer en el 2016».

10-10-2017

«Castellterçol reuneix 13 pastors en el concurs de gossos d'atura. José María Plegazuelos, de la Canonja, es va imposar al santpedorenc Hilari Novillo».

17-10-2017

«Els Bombers apaguen dos focs d'habitatge, a Moià i a Sant Fruitós».

18-10-2017

«Acord entre l'Obra Social La Caixa i la Fundació Privada Hospital Residència de la Vila de Moià».

19-10-2017

«Quatre ferits en menys d'una hora en accidents a Berga, la Pobla de Lillet i Calders».

21-10-2017

«Escudelles populars d'arreu de Catalunya es troben avui i demà a Castellterçol. La celebració permetrà veure com es cuinen i les peculiaritats dels brous que són tradició d'àpats multitudinaris en deu municipis». «Sant Joan de Vilatorrada congrega avui les colles de gegants del Bages, Berguedà i Moianès».

23-10-2017

«Centenars de persones tasten a Castellterçol brous i escudelles de deu municipis». «El Moianès convida el jovent a un procés participatiu per a fer un Pla Jove Comarcal».

27-10-2017

«La Diputació signa un crèdit de 240.000 euros amb el Moianès».

28-10-2017

«Els defensors de l'entorn de les Tàpies posen un recurs contra el circuit de motos de Calders. L'entitat, que denuncia l'impacte ambiental i el soroll de l'espai del Canadell, ha presentat un contenciós per revocar els permisos atorgats».

30-10-2017

«Un grup de veïns de Castellterçol i Moià nascuts en 1945 fa una trobada plena de records».

13-11-2017

«Futbol: El Moià no pot fer efectiva la seva superioritat contra el Súria».

14-11-2017

«Un diplomàtic vinculat amb Manresa dirigeix Exteriors en lloc de Romeva. L'ex-ambaixador Juan Fernández Trigo va viure a Moià i a la capital del Bages, on encara té família».

EL PUNT AVUI+

7-10-2017

«Guiteras es presenta sol a la cita amb el fiscal, que entén com "un pur tràmit". L'alcalde de Moià es nega a declarar i considera que la gent "ha de guardar forces" perquè "ens esperen setmanes difícils i hem d'estar en forma"».

18-10-2017

«Jordi Santacana, fundador de l'empresa de serveis basats en drons de tecnologia pròpia Catuav (Moianès), premi ADNemprèn 2017».

13-11-2017

«Els nens del Moianès, els que més es desplacen per estudiar».

BREUS

Concerts de Joventuts Musicals

El 7 d'octubre Joventuts Musicals inicià la temporada 2017-2018 de concerts amb la violoncel·lista catalana Mariona Camats, acompanyada al piano per Eudald Buch. Interpretaren obres de R. Schumann i de Pau Casals. Camats, guanyadora de la Beca Internacional Pau Casals 2016, concedida per la Fundació Pau Casals, tocà amb un violoncel del luthier francès Marc Laberte (Mirecourt, 1921) que va pertànyer al mestre Casals.

El dissabte 4 de novembre, recital de cant a càrrec de la jove soprano argentina Mercedes Gancedo, amb Beatriz González Miralles al piano. Presentaren un programa de cançons de C. Guastavino, E. Lecuona, A. Ginastera, J. León, M. Nóbrega, H. Villalobos i X. Montsalvatge.

Xerrades del Fanal

Arribada la tardor, el col·lectiu ecologista El Fanal, que enguany celebra els seus trenta anys d'activitat, presenta a l'Auditori de Sant Josep, com ja és tradicional, els viatges dels «Moianesencs voltant pel món». El primer fou explicat el diumenge 12 de novembre per la família Buxó-Clapers: «Caminant per les Rocalloses canadenques i una ullada a les *catarates* del Niàgara»; les altres dues sessions són: «USA roadtrip: parcs nacionals de l'Oest», a càrrec dels cosins Bach, el dia 19, i «Les Dolomites més amagades»,

amb Isabel Cases, Fina Prat i Jordi Royo, el dia 26.

Sortides a teatre

El divendres 27 d'octubre les lectores del «Club llegir teatre» de la Biblioteca de Moià baixaren al Teatre Nacional per veure, a la sala petita, l'obra *Islàndia*, de Lluïsa Cunillé, que havien llegit i comentat. Era la primera experiència del Club.

El divendres 11 de novembre s'organitzà una sortida per a joves a partir de catorze anys per anar a veure *Meravellós desastre*, de les Oques Grasses, al Teatre Atlàntida de Vic. L'autocar anava a càrrec de l'ajuntament.

Cros escolar a Moià

El diumenge 12 de novembre se celebrà el Cros Escolar a Moià, organitzat per l'Ajuntament de Moià i el Consell Esportiu del Bages en el marc dels Jocs Esportius Escolars de Catalunya. L'objectiu és el foment de la pràctica esportiva en nens i joves. Aquest any es repetí la «cursa familiar». Les curses, repartides entre vint-i-tres categories, s'iniciaren a les deu del matí. Els circuits, segons les edats, eren als camps de davant del Pavelló-Esport-Remei.

La Cosa Nostra

L'entitat La Cosa Nostra ha convocat, fins a finals de desembre, una campanya

de recollida de fotografies de problemes ambientals al Moianès. Amb les fotografies, que es poden enviar a l'adreça *lacosa-nostramoia@gmail.com*, cal indicar-hi el nom, la població, la ubicació de la imatge i una breu descripció del problema detectat.

Escola Pia

L'Escola Pia de Moià ens fa arribar el calendari de les seves pròximes celebracions: el 16 de desembre, a les onze del matí, l'Escola de Música de l'Escola Pia de Moià farà el seu tradicional concert de Nadal a l'església de l'escola; els nens i les nenes representaran els Pastorets el divendres 22, a dos quarts de 4 de la tarda per a tota la mainada de l'escola, per als nois i noies dels Avets i per als avis de l'Hospital-Residència, i a dos quarts de nou del vespre per a tots els familiars i amics.

Defunció de dos antics col·laboradors

El dia 15 d'octubre va morir a Barcelona, a l'edat de setanta-sis anys, Ramon Maria Rodon i Guinjoan, doctor en història

i advocat, que tenia segona residència a l'Estany i havia col·laborat amb LA TOSCA durant les dècades de 1990 i 2000 amb articles de caràcter històric i literari relacionats amb indrets del Moianès o d'altres llocs de Catalunya.

Una setmana després, el 22 d'octubre, moria el moianès Josep Parés, que havia intervingut esporàdicament en el nostre butlletí des de 1976 i, sobretot, durant el període 1990-1997, amb diverses contribucions de temàtica agrícola.

Rectificació

En Josep M. Picañol i Codina ens envia una rectificació en la seva previsió de «las cabañuelas» 2017-2018, publicada en el número de setembre. L'apunt corresponent al mes de desembre ha de dir: «Durant aquest mes podríem tenir alguna altra baixada important de les temperatures, coincidint amb les ja pronosticades precipitacions, i aquestes en part han de passar de líquides a sòlides, com a molt moderades.» Pel que fa a l'apunt del mes de gener, només afegir-hi que «podria continuar essent, a intervals, fred».

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Mia Martínez Morales, filla de Cristina i de Raúl, dia 1 d'octubre.

Aroa Novas Bactr, filla d'Óscar i de Vanessa, dia 7 d'octubre.

Oriol Padrós Catalán, fill d'Iraia i d'Arnau, dia 9 de novembre.

Alan Martos Serna, fill de Víctor i d'Estefanía, dia 4 de novembre.

Unai Pascual Armadans, fill d'Albert i de Judit, dia 5 de novembre.

Defuncions

Maria Canadell Figueras, de vuitanta anys, vídua de Josep Sarri, dia 6 d'octubre.

Josep Parés Valldeoriola, de vuitanta anys, dia 22 d'octubre.

Antoni Bosch Ponsa («el Barral»), de seixanta-vuit anys, dia 2 de novembre.

Valeriana Marín Martínez, de vuitantadous anys, vídua de Jesús del Castillo, dia 2 de novembre.

Josep Purí Teixidor, de vuitanta-set anys, dia 3 de novembre.

MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tels. 93 830 12 25 93 820 77 77 AVINYÓ Antoni Prat, s/n Tel. 93 838 72 78 SANT QUIRZE SAFAJA Ctra. de Mollet-Moià Km. 25,400		CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ SERVEI A DOMICILI TELS. COMANDES : 93 830 12 25 - 93 820 77 77
--	---	---

NECROLÒGIQUES

En la mort d'en Toni Bosch

Xavier Juncosa

Vaig saber de la mort d'en Toni Bosch sortint de la missa de funeral per en Josep Purtí. M'ho va dir el Ramon Forcada, *el Calca*, i vaig quedar molt commogut per la nova martellada de la vida. Sabíem que l'emfisma que patia des de feia anys li anava minvant les forces; però ell, fort com un roure, la suportava estoicament. De fet, molts anys enrere ja havia superat una operació arriscadíssima on li substituïren tota l'aorta, de dalt a baix, i ho va superar com aquell qui res. Mai no va perdre el somriure.

Darrerament ens havíem trobat força vegades: a Moià, sempre en la cadira de rodes i connectat al respirador, t'obria aquells ulls vius i nobles, clars i bells, que durant tants anys ens havien acompa-

nyat; i a Calders, a *Cal Soldevila*, on molt sovint te'l trobaves, lligat al respirador, fent-la petar amb tothom. Per què ho he expressat en plural? Perquè en Toni, com pocs més, ens ajudà a bastir l'escenari d'uns anys, la segona meitat dels anys setanta, que ens marcarien per sempre més. Allò que Josep Pla en deia el paisanatge: ell fou part essencial d'aquell paisanatge moianès. De fet, no deixa de commoure que dues d'aquelles persones que il·luminaren aquell enyorat període, han mort en a penes unes hores de diferència: en Josep Purtí i en Toni Bosch. I curiosament, tots dos, estigueren molt vinculats per a molts de nosaltres al lleure de la nit moianesa i moianesenca: un, al *Modium* de Moià, i l'altre, al *Barral* de Monistrol de Calders, la seva vila natal, just a tocar de l'Hort de la Felipa. Quantes i quantes nits tan agradables havíem passat tots plegats amb ell. I, sempre, amb la mà estesa per al que fos.

En Toni fou per a mi, llavors un marrec adolescent, una mena de superhome, un petit heroi de la nostra vida quotidiana. I així m'ho expressà manta vegada: sempre tenia una paraula amable per a tu, sempre tenia a punt el cotxe per a acompanyar-te on fos i, amb mi en especial, si el necessitava m'ajudava en el que fos en les meves carreres motociclistes de velocitat, arreu de Catalunya o fins i tot Ebre enllà, per donar-me un cop de mà. Uns ajuts que, quan vas sol per la vida, li vaig agrair sempre. Gràcies un cop més, Toni.

Un vessant que pocs recordaran, i tal vegada molts desconexen, és que en Toni fou també un inventor audaç. Entre altres aparells i andròmines, inventà, desenvolupà, patentà i comercialitzà una taula de ping-pong, menuda i portàtil, que fins i tot venien a El Corte Inglés, que se'n deia *Pat-Tac*. Aquesta insòlita capacitat creativa descol·locava a molts; segurament, perquè només s'havien quedat d'ell amb la seva primera capa: la del noctàmbul

festaire i bromista. Rere aquella façana hi havia algú més intel·ligent del que hom es pensava quan t'explicava, amb pèls i senyals, el perquè dels seus invents. Foren aquells uns anys que, a més del *ping-pong portàtil*, en Joan Argemí —un altre gran desconegut per a molts— també havia inventat i fabricat *la moto partida i portàtil*. Veure'ls parlar dels seus invents els agermanà d'una manera especial quan sopàvem plegats.

Però en Toni era molt més que això. En Toni era un home bo. I, si calia, com va caldre més d'un cop, et defensava a la sortida de la discoteca barallant-se per tu, donant la cara per tu, davant de tota mena de canalles que sovintejaven la nit moianesa i que buscaven brega de matinalada. Per això sempre el vaig considerar un heroi: perquè podia ser molt dolç en les seves paraules, gairebé silencioses —no el recordo mai cridant, sempre temperat—

i, si calia, per defensar el feble, fos qui fos, deixava anar la seva força d'un Hèrcules invencible. Un heroi. El nostre Robin Hood.

Per als qui ja tenim una certa edat, la mort dels referents de la nostra adolescència i primera joventut representa el millor i més trist avís per a navegants: «Disparen a la vora...», escrigué Jaime Gil de Biedma en un lúcid poema. La vida només era això: un present viscut al màxim i uns records inoblidables. Malauradament, els herois també moren; però ens deixen com a penyora el seu pas diferent per la vida. Perquè en Toni Bosch sempre fou això: un monistrolenc aferrat a Moià diferent de la resta; d'aparença dura i forta, tresorejava un cor generós i ben disposat per al que fes falta. Segurament la generositat i la lleialtat envers els amics seria el seu millor epitafi. Descansa en pau, Toni. Molts et trobarem a faltar.

Toni Bosch, al capdavant de la manifestació del 3-O (fot. Xavier Rius)

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

T	P	G	E	I	K	L	A	C	N	A	B	S	A
C	R	A	G	T	U	L	E	R	T	Y	J	M	S
E	Z	E	T	I	B	C	U	Q	R	Y	I	X	O
D	E	Q	M	O	I	M	E	S	U	R	O	C	L
A	Q	A	Z	U	H	O	X	S	W	P	L	V	I
U	S	F	H	K	J	L	A	X	V	N	N	B	F
G	A	X	V	N	J	A	I	Y	R	P	B	O	K
H	A	Q	A	G	U	L	L	A	Y	U	R	R	C
L	R	I	B	H	G	E	J	S	E	Q	V	O	A
B	O	I	X	A	V	R	I	T	U	G	C	L	R
E	D	Q	C	F	H	B	A	E	R	Y	X	P	C
J	E	S	D	F	G	R	T	J	K	U	Z	E	B
I	T	M	X	C	T	A	Y	E	R	C	A	J	A
Z	D	E	G	Y	J	P	R	I	S	C	L	E	B

Parts d'un molí fariner

Busqueu el nom de tretze estris que són part d'un molí fariner. Podeu trobar els noms a la pàgina 50.

**La mort de l'espòs:
Ramon Puigdomènech i Mas
Agustina Cantó i Vives**

Ramon Puigdomènech

La casa buida, nosaltres orfes des que has marxat a un paradís al qual no mena cap camí. Les llàgrimes contingudes no t'han mullat el rostre, perquè la nostra pena era tan gran que els han impedit de sortir.

Vas ser un home valerós. La teva aparença era altiva, independent, amb la fèrria voluntat que tenies la raó, però nosaltres sabíem que en el teu cor hi niava la compassió; l'emoció traspuava pels teus ulls i sense paraules deixaves endevinar que et compadies del sofriment dels qui havies estimat o conegut.

Vas deixar-me una herència meravellosa: els nostres fills Alba i Carles. No podies deixar-me en millors mans. Ells s'han desviscut per tu i per mi. En la teva estada a la clínica no vas estar mai sol i el nostre dolor era més aguantable en trobar-nos units en l'habitació blanca i freda d'una centre hospitalari on els metges ens deien que la teva estada en aquest món s'acabava.

Volies ser enterrat en el petit cementiri de Collsuspina, poble on vas néixer, amb la propera companyia dels pares, algun germà, altres familiars i amics. Estimaves amb passió el teu poble i, ara ja malalt, si alguna cosa et feia il·lusió i la cara se t'il·luminava era quan arribàvem a Moià.

El treball va ser la teva obsessió i a Moià i en altres poblacions vares deixar la teva empremta arquitectònica, que era el teu orgull i la teva satisfacció.

Un dels teus altres plaers era anar al bosc, ajaure't sobre l'herba i escoltar el cant dels ocells o, quan començava a fosquejar, sentir prop d'una bassa el raucar de les granotes. Eres un fervent amant de la natura, on trobaves la veritat i la raó de viure i on no hi havia cap engany.

Potser perquè la teva família des de la infantesa t'ho va inculcar, no dubtaves i creies fermament en Déu, resant cada nit i rebent la comunió els dies festius.

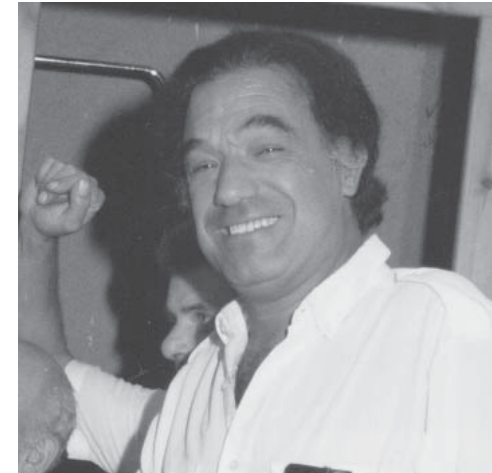
No sé dir-te res més. El temps passa i crec que un dia ens reunirem de nou. Quan el cel s'enfosqueixi miraré l'estrella que més brilli i que il·luminarà el nostre camí ajudant-nos a suportar la teva absència.

Pregària

*Senyor, vós l'heu volgut, tant que l'estimàvem.
Ja no és en la vall de llàgrimes i dolor.
I els nostres cors, plens d'amargura,
només troben el consol de l'oració.
Aquell paradís que vau prometre'ns,
obriu-li, Senyor, de bat a bat,
perquè en el pas per la vida
en el fons del seu cor us ha estimat.
I quan ens crideu per al darrer viatge
i en el món siguem només un record,
que siguin els seus braços que ens acullin
i ja no ens separi d'ell la mort.*

Gràcies a totes les persones que ens han acompanyat i donat el seu condol.

**Josep Purí Teixidor, un empresari
precursor de la indústria del lleure
Josep Font**

Josep Purí, quan era president del C.E. Moià

En Josep Purí (Santa Maria d'Oló, 1931 – Moià, 2017) va tenir una dimensió pública a Moià durant molts anys, i en dos àmbits ben específics, l'esport i la gestió de l'oci.

Havia nascut a Santa Maria d'Oló, en una família de set germans. El seu pare tenia un camió i una botiga d'ultramars que, transformada, encara està oberta a Oló. Entre tants germans, Josep va haver de guanyar-se la vida fora i va anar a treballar a Vic. Va ser a la plaça de braus de Vic, precisament, on va conèixer la Conxita Cirera, de la Fonda El Remei, que esdevindria la seva parella, i que portaria Josep Purí a vincular-se a Moià per sempre més. Va ser al Remei on van viure els primers anys els quatre fills de la Conxita i el Josep: en Josep Maria, en Xavier, la Neus i en Toni.

A Moià, en Josep Purí va obrir el bar «Salón Remei» en un dels salons del Gran Hotel. Allà Purí organitzava balls de forma periòdica i va ser en aquest

procés com es gestà, amb les idees d'un llavors molt jove Pep Bigorra, una iniciativa que va portar a la inauguració, l'any 1970, de la discoteca Modium. Pep Bigorra va ser l'autor del logotip i de la imatge corporativa, una marca que, quaranta-cinc anys després, encara es veu moderna. L'any 1970 les discoteques eren uns equipaments d'oci gens comuns, i menys encara en un municipi que tot just tenia 3.000 habitants. El Modium suposava un salt a la modernitat quan encara faltaven cinc anys per a la mort del dictador i, amb l'institut, va ser un equipament de caire «comarcal». La capacitat d'atracció de la discoteca, que estava oberta els dissabtes a la nit i els diumenges a la tarda, feia venir jovent a Moià que es desplaçava dels altres pobles del Moianès, de municipis d'Osona o fins i tot del Berguedà. La discoteca va estar oberta fins a l'any 1998. Com a especialista del sector de l'oci, Josep Purí va formar part també de la Comissió de Festes de la Festa Major, en uns anys en què la programació de les orquestres i d'artistes de qualitat per a l'envelat era un tema de gran importància en la programació estiuenca.

La segona dimensió pública de Josep Purí va ser l'esport. En el CE Moià va ser vice-president de la junta encapçalada per Candi Gudayol (1967-1968), després president interí durant uns mesos (1969) i, finalment, president del club entre el 31 de març de 1979 i el 23 de juliol de 1983. Van ser els anys de millora del camp de futbol i de les instal·lacions del club, obres en què participà com a arquitecte tècnic Ramon Puigdomènech, traspassat un mes abans. Igualment en l'àmbit esportiu, va ser el primer president de la Penya Blaugrana de Moià, que en els seus inicis es reunia al Condal.

Amb un caràcter emprenedor, Josep Purí també va ser empresari del sector tèxtil i dels carburants.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

OCTUBRE 2017

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	21,8	13,0	17,4	2	1	7	SW	0,0	
De l'11 al 20	21,2	11,8	16,5	4	1	5	SW	55,4	
Del 21 al 31	19,0	9,0	14,0	6	0	5	W	0,0	55,4

COMPARATIVA OCTUBRE 1917 - 2017

	Octubre 1917	Octubre 2017
Mitjana de les màximes	16,5	20,6
Mitjana de les mínimes	5,9	11,2
Temperatura mitjana	11,2	15,9
Màxima absoluta	24,0	27,7
Mínima absoluta	-1,0	6,1
Pluja mensual	24,5	55,4
Pluja màxima en un dia	11,0	37,2
Dies de pluja	4	2
Dies de neu	0	0

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: [@MeteoMoia](https://twitter.com/MeteoMoia), i al Facebook: [Meteo.Moia](https://www.facebook.com/Meteo.Moia).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **4 de gener**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sopa de lletres: AGULLA, ARBRE, BANC, BOIXA, CARCABÀ, DAU, FILOSA, FORQUETA, MESURÓ, MOLA, RISCLE, RODET, TREMUJA.

GENT

OPINIÓ

CULTURA

MOIANÈS

POLÍTICA

CRÒNICA

Subscriu-vos a

La Tosca